

Bases per a una nova Llei de serveis socials de Catalunya

Un document per al debat



Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar i Família

Bases per a una nova Llei de serveis socials de Catalunya

Un document per al debat

Novembre de 2004



Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar i Família

Biblioteca de Catalunya. Dades CIP:

Bases per a una nova Llei de serveis socials de Catalunya
I. Catalunya. Departament de Benestar i Família
1. Serveis socials – Dret i legislació – Catalunya – Interpretació
351.84(467.1)

© Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar i Família
1a edició: novembre de 2004
Tiratge: 1.000 exemplars
Dipòsit legal: B: 32229-04
Disseny i producció: gama, s. l.

PRESENTACIÓ



El proppassat dia 1 de juny de 2004 el Govern de la Generalitat va constituir el Comitè d'Experts que treballa l'Avantprojecte de Llei de serveis socials de Catalunya. Ara tenim el goig de presentar el seu primer treball, un document de bases per a una nova Llei, pensat com un document per al debat.

La normativa actual estableix formalment el dret als serveis socials, però condiciona l'accés a les prestacions a les disposicions reglamentàries, de manera que el dret real està debilitat a la pràctica perquè depèn de les disponibilitats pressupostàries existents.

La nova Llei és un dels projectes més ambiciosos i estratègics d'aquesta legislatura, perquè ha d'encaminar els serveis socials cap a la universalització i assegurar els drets socials a tota la població.

L'evolució de la societat catalana en els darrers anys ha generat un ampli consens al voltant de la necessitat de disposar d'una nova Llei de serveis socials que respongui millor a les necessitats i demandes socials de la població catalana. Aquesta voluntat es fa palesa en els programes dels diversos partits polítics, en processos de reflexió des del món professional, associatiu, sindical i empresarial, i en la demanda expressa de les administracions locals i de les entitats d'iniciativa social.

El Govern de la Generalitat vol una nova Llei amb els principis següents:

- Fer de Catalunya un país socialment avançat, on els drets socials són reconeguts i inherents a la condició de ciutadà i de ciutadana. És el gran salt qualitatiu i quantitatiu del sistema de protecció social, un dels fonaments del benestar de les persones, que passa de ser un dret condicionat i debilitat a un dret subjectiu exigible.
- Sustentar els drets socials en bases sòlides i sostenibles, incloent-hi la de-

terminació dels mitjans que assegurin un finançament sostenible i adequat per tal d'arribar a la mitjana europea en despesa social.

- Definir de forma clara, mitjançant la Carta de Drets Socials, els drets i els deures de les persones destinatàries i usuàries, de les seves famílies, les responsabilitats públiques i de la societat en general. Per això la Llei concretarà les prestacions tècniques i econòmiques, tant de caràcter general com les essencials dins del sistema de serveis socials.
- Concretar la responsabilitat pública i la implicació de les diferents administracions en la satisfacció d'aquests drets, amb una aposta decidida per la descentralització i municipalització de manera que es faci efectiu el principi de subsidiarietat.

Ara comencem un procés participatiu amb tots els agents d'aquest sector i, un cop acabat el procés, redactarem una proposta de text articulat per portar-la al Parlament de Catalunya, cosa que farem l'any 2005. Tot i això, volem que els grups parlamentaris coneguin la proposta inicial i també que segueixin, de manera preferent, totes les aportacions i esmenes que s'hi facin.

Creiem que l'elaboració del nou marc legal s'ha de fer a partir d'un debat social ampli amb les organitzacions del sector, les centrals sindicals i patronals, els col·legis professionals, les administracions locals i les seves federacions municipalistes, i també amb les entitats que representen la ciutadania amb necessitats de serveis socials. Evidentment, desitgem trobar un consens al més ampli possible, i per això iniciem el debat a partir d'un document de bases elaborat pel Comitè d'Experts i el Comitè Directiu, que han tingut en compte l'estudi de la legislació comparada en matèria d'actuacions socials de les diferents comunitats de l'Estat i de països europeus, el contingut de l'Acord per a un Govern catalanista i d'esquerres (anomenat Pacte del Tinell), les memòries i els documents presentats per diverses administracions locals i organitzacions sectorials i la memòria explicativa elaborada pel Comitè d'Experts.

La formació i l'experiència dels membres del Comitè d'Experts en polítiques socials, serveis socials, dret, organització, finançament, treball i educació social ens fan creure que disposem d'un bon document de partida, però ara cal analitzar-lo, criticar-lo, corregir-lo i millorar-lo des de molts punts de vista per poder anar cap a una proposta articulada que faci avançar Catalunya cap a un sistema de serveis socials més flexible, més àgil, més descentralitzat, amb capacitat d'adaptació al territori i d'innovar ràpidament per afrontar les canviants i creixents necessitats i demandes socials.

Volem que aquesta Llei asseguri el principi d'equitat territorial: la persona ha de gaudir dels mateixos drets i oportunitats al medi rural, urbà i metropolità. Per això fem que el debat sigui també al màxim descentralitzat possible. Presentarem aquest document de bases als equips directius de les diferents federacions catalanes públiques i privades amb experiència en aquest camp, però també ens reunirem i debatrem el document amb els equips directius i professionals de les mateixes entitats a cadascuna de les regions i els territoris de Catalunya on s'estan desenvolupant serveis socials.

Finalment, volem assegurar la transparència de tot el procés participatiu. Per tant, arbitrarem un sistema d'introducció de comentaris, suggeriments i esmenes en el marc del Portal Social del Departament de Benestar i Família, que, a més de permetre la participació de tothom, també permetrà la visualització per part de tothom de les altres aportacions al document de bases que es facin a tot el territori de Catalunya en els propers mesos.

Amb aquest document de bases, doncs, obrim ara un procés que confiem que ens permetrà, l'any vinent, elaborar una proposta articulada de la nova Llei de serveis socials de Catalunya, que portarem com a avantprojecte al Parlament de Catalunya per a la seva presa en consideració.

ANNA SIMÓ I CASTELLÓ
Consellera de Benestar i Família

ÍNDEX

GLOSSARI	9
ELEMENTS PER AL PREÀMBUL O EXPOSICIÓ DE MOTIUS DE LA LLEI	21
BASES	
1. Base primera: MARC CONCEPTUAL I OBJECTIUS DELS SERVEIS SOCIALS	29
2. Base segona: PERSONES DESTINATÀRIES DELS SERVEIS SOCIALS	31
3. Base tercera: PRINCIPIS RECTORS DELS SERVEIS SOCIALS	35
4. Base quarta: DRET ALS SERVEIS SOCIALS	39
5. Base cinquena: DRETS I DEURES DE LES PERSONES DESTINATÀRIES	41
6. Base sisena: EL SISTEMA DE SERVEIS SOCIALS	47
7. Base setena: LA CARTERA DE SERVEIS SOCIALS	51
8. Base vuitena: FINANÇAMENT	55
9. Base novena: LA XARXA D'ATENCIÓ PÚBLICA DE SERVEIS SOCIALS	61
10. Base desena: MODEL COMPETENCIAL I ORGANITZATIU	63
11. Base onzena: ELS PROFESSIONALS DELS SERVEIS SOCIALS	67
12. Base dotzena: LES ENTITATS D'INICIATIVA PRIVADA	69
13. Base tretzena: ÒRGANS DE COORDINACIÓ I D'AVALUACIÓ	73
14. Base catorzena: ORGANITZACIÓ TERRITORIAL	77
15. Base quinzena: PARTICIPACIÓ CÍVICA	79

16. Base setzena: INSPECCIÓ, CONTROL I RÈGIM SANCIONADOR	83
17. Base dissetena: ATENCIÓ A LA DEPENDÈNCIA	85

DOCUMENTS DE TREBALL PER AL DEBAT

A. NOTES PER AL DISSENY DELS SERVEIS SOCIALS DEL FUTUR	89
B. EIXOS DEL CANVI	93
C. EXEMPLE DE CARTERA DE SERVEIS SOCIALS	99
CONSELL DE REDACCIÓ	101

Glossari

La Llei de serveis socials de Catalunya incorpora un glossari en el qual s'inclouen els termes de caràcter propi o específics del camp dels serveis socials, que normalment corresponen a conceptes habituals en aquest sector, i els termes de caràcter general que s'han d'aplicar al sector per acotar els conceptes que emmarquen les prestacions i els serveis que s'ofereixen a la ciutadania de Catalunya.

JUSTIFICACIÓ, FONAMENTACIÓ I EXPLICACIÓ

En el món social, ampli i complex, també és complexa la terminologia. Termes com *benestar social*, *protecció social*, *atenció social*, *acció social*, *promoció social*, *serveis personals* i *serveis socials* són emprats cada un d'ells amb diferents accepcions de forma, per la qual cosa de vegades dos o més termes tenen significats coincidents i d'altres discrepants. Per complicar-ho més, sovint el significat conceptual més acceptat no coincideix amb l'utilitzat en l'Administració pública.

Sense pretendre establir significats tancats o definitius des del punt de vista semàntic, però per tal de precisar el marc conceptual dels serveis socials, sembla procedent incloure en aquest document les accepcions que s'han utilitzat respecte a alguns dels termes esmentats. La Llei inclouria també la definició dels termes bàsics per tal de facilitar la comprensió i contribuir a la seguretat jurídica.

Així mateix, quan definim prestacions i serveis, i les condicions d'accés, tot sovint utilitzem expressions més generals pròpies del camp administratiu, econòmic, jurídic, sociològic, mèdic o educatiu, que poden tenir diferents interpretacions i, per tant, poden fer la proposta de bases més inconcreta i indefinida. Per

aquest motiu s'inclou una proposta de termes de caràcter general, en què se n'acota la interpretació quan s'utilitzen en aquest document per tal d'ajudar a fer més clara i concreta la dita proposta. Finalment, el glossari es presenta ordenat alfabèticament.

Benestar social

Conjunt de situacions objectives que permeten a les persones gaudir d'una bona qualitat de vida. En les ciències socials existeix un ampli consens al voltant de la idea que el benestar social no es pot mesurar en termes de la renda mitjana disponible per habitant i que la qualitat de vida no depèn tan sols de la capacitat d'adquisició de les llars, ja que hi ha béns i serveis que no poden ser aconseguits si no és mitjançant la seva provisió pública. La idea comuna és que el benestar social serà més gran com menys desigualtat social hi hagi en el control que les persones tenen dels recursos que els permeten dirigir conscientment les seves condicions de vida.

A Catalunya el terme *benestar social* és emprat per anomenar diverses instàncies de l'Administració pública amb competències variables, però en les quals sempre s'inclouen els serveis socials. En la denominació *benestar social* tant en l'àmbit de l'Administració autonòmica com de diputacions, de consells comarcals i de municipis no hi ha coincidència en els elements integrants, sinó una varietat d'àmbits englobats dins d'aquest nom.

Centre de serveis socials

És el dispositiu bàsic del sistema de serveis socials. El *centre* és un concepte que inclou un establiment (espai arquitectònic edificat i diferenciat), uns serveis que s'ofereixen a la població i uns equips que els desenvolupen.

Consisteix en un establiment que hostatja els equips bàsics de l'atenció social primària. És el punt de referència per a tota la ciutadania per accedir al conjunt de prestacions del sistema, començant per la informació i l'orientació. També és la seu de la majoria dels projectes comunitaris que s'impulsen en la seva àrea geogràfica.

Una altra accepció de la paraula inclou tots els centres del sistema de serveis socials, incloent-hi, per tant, també els que hostatgen serveis especialitzats de tractament ambulatori, centres diürns i centres residencials.

Concerts, convenis i subvencions

Mitjançant l'acció concertada l'Administració contracta una activitat o unes places a entitats públiques o privades que exerceixen funcions anàlogues amb la finalitat de completar l'oferta de serveis que presta l'Administració pública quan els ha de prestar per satisfer drets de la ciutadania i no els pot prestar amb mitjans propis. Els convenis de col·laboració són també un acord entre dues o més entitats (públiques o privades) per desenvolupar conjuntament una activitat, en què s'estableixen els drets i les obligacions mutus; es fan servir bàsicament per als projectes i per als programes, així com per a prestacions generals no essencials i activitats de foment; en canvi les subvencions només són aptes com a mesures de foment d'actuacions d'interès social, però no per a la cobertura de drets subjectius.

Copagament

Es dona quan el pagament del preu del servei el fan conjuntament en parts diferenciades la persona receptora i les administracions, que poden assumir-lo mitjançant ajudes, subvencions o altres modalitats de finançament, segons el seu grau de responsabilitat.

Educació social

L'educació social és el conjunt d'accions destinades a l'autocapacitació del subjecte per a la vida social. Aquestes accions es dirigeixen envers la integració social, amb l'objectiu d'aconseguir la promoció i la participació social activa de les persones, grups i comunitats amb les quals es treballa; que entenguin els seus drets i assumeixin les seves responsabilitats.¹

Establiment de serveis socials

És l'espai arquitectònic edificat i diferenciat (ja sigui en un edifici propi o com a part diferenciada d'un edifici multifuncional) que hostatja un equip de professio-

1. Congrés Mundial sobre Educació Social. Barcelona, 2001.

nals de serveis socials, que s'organitzen com a servei per oferir prestacions a persones amb determinades necessitats socials. L'Administració pública competent n'ha de regular les condicions d'accessibilitat i de qualitat, en defensa dels interessos de la ciutadania de Catalunya.

Estat de benestar

Règim polític que assumeix el benestar social i la qualitat de vida dels seus ciutadans i ciutadanes com una responsabilitat pública prioritària.

Finançament

En aquest text *finançament* vol dir quin és l'origen i el procés de captació dels recursos per poder desenvolupar les prestacions corresponents que atenguin les necessitats socials de la població. El finançament dels drets socials acostuma a estar relacionat amb l'assignació de responsabilitats. La proposta parteix del principi de *mancomunitat dels riscos imprevisibles*, és a dir que aquelles contingències a les quals tots estem exposats (envelliment, discapacitats, etc.) cal que s'afrontin d'una manera col·lectiva i solidària.

Pagament

És l'acció d'abonar una quantitat econòmica, anomenada preu, a canvi d'un servei o prestació. El preu fixat ha de ser abonat en la seva totalitat per la persona usuària i, si aquesta no pot, per a determinats conceptes, pels familiars obligats a aliments; en cas que no n'hi hagi o que fos insuficient, se n'hauria de fer càrrec l'Administració responsable. A títol d'exemple, fins a arribar a la plena implantació del sistema que es proposa, els familiars obligats es reduirien només al cònjuge o parella, i els ascendents i descendents de primer grau, sempre que els seus ingressos fossin superiors al doble del salari mínim; així mateix, s'aplicaria el *reconeixement de deute*, per poder rescabalar, si fos possible, les aportacions públiques.

Prestació

És l'acció mitjançant la qual es facilita un servei o es dona una ajuda econòmica a la persona o família que els necessitin.

Les prestacions poden ser:

a) Segons la seva naturalesa:

- Tècniques: són accions adreçades a la prevenció, l'atenció, la inserció i la promoció de persones i famílies mitjançant els serveis corresponents. Es podran rebre al Centre de Serveis Socials, a la llar o fora del domicili, ja sigui en règim diürn o residencial. Aquestes prestacions inclouen de manera complementària les tasques fetes per l'acció voluntària, com la companyia.
- Econòmiques: són les ajudes monetàries per satisfer les necessitats bàsiques de les persones i famílies o la col·laboració per a la cobertura de despeses derivades de situacions de carència. Podran ser pensions, quan es rebin periòdicament, o ocasionals, quan s'adrecin a satisfer necessitats puntuals.

b) Segons el dret d'accés:

- Essencials: són les adreçades a la cobertura de les necessitats bàsiques, reconegudes com a dret subjectiu dels ciutadans i ciutadanes que compleixin els requisits establerts. Tenen un abast universal i l'Administració pública competent ha de garantir-ne l'oferta suficient.
- Generals: són les que es consideren d'interès social i, per tant, cal potenciar-ne l'extensió, si bé no se'n garanteix plenament l'accés. No tenen un abast universal, sinó que es focalitzen en les persones amb més necessitats.

c) Segons la modalitat prestacional:

- Bàsiques: aquestes seran sempre de titularitat de l'Administració pública responsable i seran el punt de referència. D'accés universal i gratuït.
- Domiciliàries.
- Teleassistencials.
- Diürnes.
- Residencials.

Prestació de tipus contractual

En la prestació de tipus contractual s'elabora un pla de treball conjunt, el qual es consensua i formalitza entre les parts. El PIRMI o el PUAD són exemples d'aquests tipus.

Les prestacions d'atenció a la dependència haurien de ser contractuals en el sentit d'assumir el compromís de destinar les quantitats rebudes a facilitar el suport a l'autonomia. D'altra banda, es consideren essencials per garantir la dignitat de la persona dependent i de la seva família.

Prestacions per despeses ocasionals

Les prestacions per despeses ocasionals van adreçades a aconseguir la igualtat d'oportunitats en el sentit de cobrir aquelles despeses extraordinàries que origina la situació protegida per tal que les persones beneficiàries tinguin les mateixes oportunitats que la resta de la ciutadania i puguin tenir una vida autònoma. En aquest apartat s'han d'incloure totes les ajudes tècniques que garanteixin la qualitat de vida de les persones amb dependència. Aquestes, atesa la seva finalitat, haurien de ser garantides, és a dir, tenir el caràcter de partida pressupostària oberta per tal d'assegurar l'accés a totes les persones que ho necessitin.

Les prestacions per despeses ocasionals complementàries serien les adreçades prioritàriament al conjunt de la família d'una manera integral. Es proposa, doncs, estudiar una nova modalitat de prestació econòmica a la família de caràcter integral per cobrir el conjunt de necessitats; aquestes prestacions anirien complementades per les prestacions tècniques adients. Sempre que fos adequat, les prestacions per despeses ocasionals tindrien un caràcter contractual.

Projectes comunitaris

Són les accions preventives, d'inserció i de promoció, de caràcter general, adreçades a la comunitat per tal de fomentar la solidaritat, prevenir les situacions de risc social i promoure actituds positives envers la inserció i la promoció social de tota la ciutadania.

Programes socials

Són el conjunt sistematitzat de propostes d'accions de composició transversal ordenades i adreçades a la consecució d'objectius fixats en l'àmbit del benestar social. Els programes poden incloure prestacions i activitats de serveis socials i d'altres àmbits del benestar social.

Qualitat de vida

La definició de què és la qualitat de vida ha estat un tema de debat universal en el pensament social i no pot ser precisada sense la referència a valors morals relacionats amb allò considerat una forma de vida desitjable. No obstant això, hi ha un consens relatiu a l'entorn de la idea que les aspiracions que es puguin tenir envers la qualitat de vida pròpia estan fortament influïdes pel nivell de vida que tenen altres persones amb qui un es pot comparar. És per això que es fa difícil precisar una mesura absoluta i atemporal de la qualitat de vida, ja que aquesta dependrà sempre de les opcions de vida disponibles i de com estiguin distribuïdes les oportunitats de gaudir-ne. La millora de la qualitat de vida ha de ser pensada per a tota la població. Tota la ciutadania, incloent-hi el sector de població que pateix algun tipus de discapacitat física, psíquica o sensorial, per exemple, ha de poder participar en igualtat de condicions de la vida econòmica, política, social i cultural. Per això tothom té dret a l'accessibilitat. En aquests darrers anys l'accessibilitat ha adquirit una enorme complexitat: la persona té dret a gaudir d'aquesta accessibilitat, no és un aspecte puntual que afecti una persona, és un fet social.

Responsabilitat

L'ens responsable és l'obligat de fer efectiu un dret subjectiu. En el cas dels drets socials, aquest concepte significa que el responsable ha de posar els mitjans tècnics, econòmics i humans necessaris per garantir els drets.

Serveis personals

Terme d'introducció relativament recent a Catalunya, s'empra sobretot en l'àmbit municipal per designar, en un principi, els serveis que estan articulats a l'entorn de les persones. Es tracta dels serveis de salut, d'educació, de participació ciutadana, dels serveis socials, de joventut i d'àrees específiques per a les dones, tot i que també s'hi han incorporat els serveis de cultura, de l'esport i altres. No hi ha uns perfils nítids, sinó que aquests són variables; en general, però, el terme *serveis personals* serveix actualment per designar un conjunt que es diferencia dels serveis municipals generals (com economia o seguretat) i dels serveis relatius a les infraestructures (com urbanisme).

Tanmateix, el significat originari de *serveis personals*, probablement derivat de la bibliografia o de la pràctica anglosaxona, era l'equivalent a serveis socials específics.²

Serveis socials

Les dues accepcions generalment utilitzades són:

- a) La continguda en la Constitució espanyola (article 50); tot i la seva imprecisió, pot interpretar-los en un sentit ampli equivalent a «serveis de benestar social».
- b) Actualment és més estès el significat específic que apareix en totes les lleis de serveis socials de les comunitats autònomes i que és l'emprat en aquest document.

L'article 2.1 de la Llei 26/1985, de 27 de desembre, de serveis socials de Catalunya (article 2.1) i, posteriorment, l'article 4 del vigent Decret legislatiu 17/1994, de 16 de novembre, empen el terme *serveis socials* amb aquest segon significat: «els serveis socials abasten el conjunt d'activitats organitzades que, mitjançant la intervenció de personal preparat i amb el suport d'equipaments i recursos adequats, s'orienten a promoure els mitjans per prevenir la marginació, i també a promoure la prestació de suport personal, d'informació, d'atenció i ajut a tots els ciu-

2. Al Regne Unit el terme *personal social services* correspon als nostres serveis socials en sentit específic.

tadans i col·lectius, especialment a aquelles persones o a aquelles famílies que, per raó de dificultats de desenvolupament i d'integració en la societat, de manca d'autonomia personal, de disminucions físiques, psíquiques o sensorials, de problemes familiars o de marginació social, són creditors de l'esforç col·lectiu i solidari».

Sistema de serveis socials

És el conjunt d'equips tècnics bàsics i especialitzats, prestacions tècniques i econòmiques, projectes comunitaris de serveis socials i actuacions en programes transversals que atenen les necessitats socials de la població de Catalunya. Regular aquest sistema és un objectiu bàsic d'aquesta Llei.

Treball social

Segons la definició de la Federació Internacional de Treballadors Socials (FITS), la professió de treball social promou el canvi, la resolució de problemes en les relacions humanes, l'enfortiment i l'alliberament de les persones per incrementar el seu benestar social. Mitjançant la utilització de teories sobre la conducta humana i els sistemes socials, el treball social intervé en els punts en què la gent interactua amb el seu entorn social. Els principis dels drets humans i de la justícia social són fonamentals per al treball social.³

Universalitat, universal

El concepte *universalitat* indica que una prestació o servei s'ha d'oferir a tota la població que compleixi les condicions d'accés com un dret subjectiu i que, per tant, sigui exigible davant els tribunals; això comporta l'obligació de les administracions responsables de fomentar l'oferta necessària per cobrir les possibles demandes. Aquest terme no implica la gratuïtat.

3. Definició aprovada per la Federació Internacional de Treballadors Socials en la seva assemblea general que va tenir lloc a Montreal l'any 2000.

Vitalícia

La durada *vitalícia* vol dir que es continuarà percebent la prestació mentre no variïn les circumstàncies que n'originaren la concessió.

Elements per
al preàmbul o exposició
de motius de la Llei

«Tothom té dret a un nivell de vida adient que li asseguri, així com a la seva família, la salut i el benestar i, en especial, l'alimentació, el vestit, l'habitatge, l'assistència mèdica i els serveis socials necessaris (...).»

Article 25 de la Declaració Universal de Drets Humans de les Nacions Unides (1948).

«Tothom té dret a beneficiar-se dels serveis socials (...) que utilitzant mètodes de treball social contribueixen al benestar i al desenvolupament de les persones i dels grups en la comunitat i a la seva adaptació a l'entorn social.»

Article 14 de la Carta Social Europea (revisada el 1996) signada per l'Estat espanyol l'any 2000.

«La dignitat de la persona, els drets individuals que li són inherents, el lliure desenvolupament de la personalitat, el respecte a la llei i als drets dels altres són fonament de l'ordre polític i de la pau social.» «Els poders públics tenen l'obligació d'atendre les famílies.»

Articles 9 i 10 de la Constitució espanyola.

«Correspon als poders públics de promoure les condicions per tal que la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en els quals s'integra siguin reals i efectives; remoure els obstacles que n'impedeixin o en dificultin la plenitud i facilitar la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social.»

Article 9.2 de la Constitució espanyola, contingut en l'article 8.2 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya.

Els serveis socials són un dels sistemes de protecció social per a la consecució del benestar social, juntament amb la seguretat social, el sistema de salut, el

sistema d'educació, les polítiques per a l'ocupació, les polítiques d'habitatge, les polítiques d'accessibilitat i altres actuacions públiques en l'àmbit de la cultura i de l'esport.

Els serveis socials a Catalunya són formats per serveis, establiments, prestacions econòmiques, programes i activitats de prevenció, atenció i promoció social. Constitueixen un sistema encara feble per la manca de cobertura universal i del reconeixement específic del dret subjectiu a la seva utilització. És allò que s'ha anomenat *dret debilitat* pels recursos limitats fixats per a la seva elegibilitat. D'altra banda, el que fa *fort* un dret és el sistema de garanties que l'acompanya.

La universalitat de l'atenció per part dels serveis socials no ha d'impedir que tinguin o puguin tenir prioritats en l'atenció uns grups o unes persones en situacions de risc, de dependència i altres, d'acord amb uns criteris preestablerts i sobre la base del principi de justícia distributiva, del de prevenció o per altres consideracions.

En algun moment o etapa de la vida, a causa d'alguna situació o problema que pot afectar qualsevol ciutadà o ciutadana del país, la majoria de persones necessita els serveis socials per diferents motius: per a informació, per a orientació, per a obtenir suport o per altres necessitats. Hi ha persones i famílies que necessiten atenció dels serveis socials al llarg de tota la seva vida o en etapes perllongades; altres persones els han necessitat en situacions puntuals, d'emergència o de crisi i d'altres no s'hi han adreçat mai, però probablement amb l'allargament dels anys de vida, amb els canvis en l'estructura familiar, la incertesa creixent en el món del treball o qualsevol altra incidència de l'anomenada *societat del risc*, hi entraran en contacte en un moment o altre del cicle vital o familiar. A més d'aquestes dificultats personals hi ha obstacles i impediments que fan que molts ciutadans i ciutadanes amb qualsevol tipus de discapacitat no gaudeixin d'una plena participació en tots els àmbits i no tinguin una igualtat d'oportunitats plena i dret a l'accessibilitat.

Quan el dret a l'educació i a la salut no eren drets universals reconeguts per les lleis, hi havia poques escoles i pocs serveis de sanitat públics, i eren utilitzats només pels sectors més febles de la societat. És evident el canvi qualitatiu que per als serveis de salut i educació ha suposat el reconeixement del dret universal a disposar-ne i a fer-ne ús. Els serveis socials també estan fent el mateix recorregut, tot i que amb alguns anys de retard. I, com succeeix en la sanitat i en l'educació públiques, els sectors amb uns nivells de renda alts utilitzen poc els serveis socials públics, però els sectors de rendes mitjanes ja els reclamen. No

obstant això, als serveis socials els manca el reconeixement del dret a reclamar-los perquè puguin emprendre el tram final cap a la seva acceptació com a sistema públic, com la quarta columna del benestar social, al costat de les pensions, la salut i l'educació.

Per tant, ara, amb l'experiència acumulada pel conjunt dels serveis socials a Catalunya, cal fer un pas endavant significatiu, reconeixent el dret als serveis socials per a la ciutadania del nostre país, defensant els valors que des d'aquest sistema s'aporten a la convivència i la cohesió social, des de la perspectiva d'una nova Llei de serveis socials de Catalunya que gaudeixi del màxim consens possible.⁴

4. Per fonamentar millor aquest preàmbul, cal veure els annexos A i B del document de treball. S'hi sintetitzen els motius i els punts fonamentals del canvi legislatiu que es proposa.

Bases

BASE PRIMERA:

MARC CONCEPTUAL I OBJECTIUS DELS SERVEIS SOCIALS

L'objectiu marc dels serveis socials és **promoure el benestar social**. Els seus objectius específics són: aconseguir l'**autonomia** personal, familiar i dels grups; dinamitzar les **relacions** interpersonals i socials; millorar la qualitat de vida i promoure la **participació**; fomentar la **cohesió** social; prevenir i atendre les **situacions de marginació i exclusió** (personals, de grup i territorials); fomentar la **resolució comunitària** de les necessitats i els problemes, i atendre les necessitats derivades de la dependència i de la manca de recursos bàsics.

JUSTIFICACIÓ, FONAMENTACIÓ I EXPLICACIÓ

Els serveis socials han de contribuir a garantir la dignitat i la qualitat de vida de les persones actuant sobre les relacions interpersonals i socials, per aconseguir que siguin òptimes a fi que repercutixin en l'autonomia personal, en una millor qualitat de vida personal, familiar i de grup i en el benestar de la col·lectivitat. Els serveis socials posen en contacte les persones amb els recursos socials i col·laboren amb els grups i les col·lectivitats.

Els serveis socials han de promoure:

- la participació en la vida ciutadana;
- la inclusió i la cohesió socials;
- l'autonomia individual i dels grups;
- la igualtat d'oportunitats, i
- les relacions interpersonals i socials.

Els objectius dels serveis socials són:

- Detectar les necessitats socials.
- Aconseguir l'autonomia personal, familiar i dels grups promovent les seves capacitats per ser autosuficients.
- Promoure la participació, l'associacionisme, l'ajuda mútua i altres formes d'implicar-se en la comunitat.
- Fomentar la cohesió social mitjançant el suport a les relacions socials integradores i solidàries.
- Fomentar la dimensió i la resolució comunitàries de les necessitats i dels problemes.
- Afavorir la convivència de persones, grups i comunitats.
- Vetllar per tal que les persones, els grups i les comunitats puguin exercir els seus drets en l'àmbit social.
- Afavorir una autèntica igualtat d'oportunitats en les relacions socials, sense discriminacions per raó de gènere, discapacitat o per qualsevol condició o circumstància personal o social.
- Garantir i reconèixer el dret de les persones amb discapacitat a la igualtat d'oportunitats en la vida política, econòmica, cultural i social.
- Contribuir a prevenir i atendre les situacions de marginació i exclusió (personals, de grup i territorials).
- Promoure les relacions familiars i socials lliures de violència, i amb majors dosis de tolerància, respecte i coresponsabilitat.
- Atendre les necessitats derivades de:
 - les dificultats en l'ús dels recursos socials disponibles;
 - les dificultats en les relacions interpersonals i amb l'entorn;
 - la manca de recursos bàsics;
 - les dependències físiques, psíquiques i sensorials.

Per la naturalesa multidimensional dels problemes socials, els serveis socials, d'acord amb els objectius esmentats i amb la seva visió de tractament integral dels problemes, han d'estar ben coordinats amb les altres àrees de benestar social i, quan calgui i així es decideixi, podran assumir el paper promotor d'una acció coordinada dels poders públics amb els serveis sanitaris, educatius, laborals, de desenvolupament econòmic local, culturals, de justícia, d'habitatge i d'urbanisme.

BASE SEGONA:

PERSONES DESTINATÀRIES DELS SERVEIS SOCIALS

Els serveis socials van destinats a tota la població. S'adrecen a totes les persones, famílies i grups que necessitin informació, orientació o ajut per fer front a situacions carencials dins els objectius presentats en la base anterior. Tot i això treballaran amb més intensitat en totes aquelles situacions en què les mancances siguin més greu. És a dir, atenen especialment a la població en situació de necessitat social.

Hi ha grups de població més exposats a situacions de risc o amb més dificultats per gaudir amb plenitud d'una vida de qualitat. L'abordatge d'aquesta qüestió, que es presenta en aquesta Llei, és oferir serveis bàsics a tota la població i, al mateix temps, prioritzar les prestacions individuals i familiars, així com en els projectes comunitaris orientats a atendre les necessitats socials de les persones i els grups més vulnerables.

JUSTIFICACIÓ, FONAMENTACIÓ I EXPLICACIÓ

Com ja s'ha esmentat, els problemes de dependència, de pobresa, de dificultats per fer ús dels recursos socials no són qüestions que afectin uns grups concrets i només a ells; es presenten amb variacions de grau i de dinàmica, però, en un moment o altre del cicle vital, poden afectar qualsevol ciutadà o ciutadana d'un país. No obstant això, hi ha grups de població que estan permanentment o temporalment més exposats a situacions de risc; les persones que pertanyen a aquests grups poden ser considerades vulnerables quan hi incideix una altra variable de risc, com succeeix amb les persones discapacitades, amb les persones nouvingudes o amb les famílies monoparentals, etc., no pel fet de ser-ho, sinó per altres condicionants afegits.

En els documents i en les normatives sobre els serveis socials trobem una enumeració dels grups més exposats a situacions de risc, en la qual sempre figuren alguns sectors **per raó d'edat** (la infància, la gent gran), d'altres per estar **exposats a diverses discriminacions** (per raó de gènere, discapacitat, lloc de procedència, d'ètnia o d'altres) i diversos sectors per **una problemàtica social delimitada i específica** (per exemple, les dificultats per obtenir ingressos propis suficients, drogodependència, delinqüència). A aquests grups, ja tradicionals en la legislació de serveis socials, s'hi han afegit recentment en algunes lleis altres grups nous, els problemes o necessitats dels quals poden suposar determinades situacions de risc, que en alguns casos requereixen actualment una menció i mesures específiques. Ens referim als **cuidadors i a les cuidadores familiars** que atenen una persona dependent, i a les **víctimes de delictes**.

Segons aquesta descripció, fins a cert punt considerada ja clàssica, els sectors o grups destinataris dels serveis socials podrien agrupar-se de la manera següent:

- Infància i adolescència.
- Persones joves.
- Gent gran.
- Persones amb discapacitat.
- Persones amb necessitat d'ajut d'una altra persona (dependents).
- Persones immigrades.
- Persones pertanyents a minories ètniques.
- Persones víctimes de delictes amb violència (fora i dins la llar).
- Persones cuidadores familiars.
- Persones adultes en situació de marginació.
- Persones sense llar, transeünts i refugiades.
- Persones amb dificultat d'inserció al mercat de treball.

La «catalogació» anterior sembla contradir-se amb els conceptes abans enumerats d'universalització dels serveis socials, així com amb l'exigència d'un no etiquetar dels grups o de les persones usuàries. A més, una sola persona pot reunir dues o més de les categories enumerades. Cal afegir-hi que són només «catalogacions» de risc; ja que no tots els joves, ni les víctimes de delictes, per exemple, necessiten els serveis socials. Per això, una altra forma possible de descripció de les persones destinatàries dels serveis socials seria l'enumeració de les situacions que comporten o poden comportar problemes i que reflecteixen

un component de transversalitat perquè afecten o poden afectar diferents sectors de població, com ara:

- Envel·liment i sobreenvelliment.
- Dependència.
- Exclusió social i aïllament social.
- Manca d'habitatge, sense llar.
- Violència de gènere i violència familiar.
- Desestructuració familiar.
- Alcoholisme i drogodependència.
- Violència i delinqüència juvenil.
- Pobresa, condicions laborals precàries i atur.
- Malaltia mental.
- Situacions de risc per a la infància i l'adolescència.
- Discriminació per raó de gènere, ètnia, lloc de procedència, discapacitat, cultural, religiosa o altres.
- Problemes de convivència i de cohesió social.
- Emergències socials i catàstrofes naturals.
- Situació de petició d'asil.

Les intervencions socials s'han de fer, si és possible, tenint en compte no solament les persones individualment, sinó també les unitats familiars o de convivència. Tenint present aquesta perspectiva, una altra possibilitat és prescindir de catalogacions per grups de població o per situacions i centrar-se en els diferents tipus de **prestacions i projectes comunitaris** aplicables als diferents grups destinataris, és a dir, definir, articular i reglamentar els serveis socials a l'entorn dels conceptes següents:

- Informació.
- Orientació i suport.
- Prevenció de situacions de risc.
- Ajut per a la convivència.
- Ajut per a la integració familiar.
- Ajut per a la inserció o la reinserció social.
- Ajut per l'accessibilitat i la comunicació.
- Atenció a la vida social diària.
- Supervisió de menors.

- Supervisió de persones que poden perjudicar-se elles mateixes.
- Derivació i facilitació de l'accés a altres serveis.
- Detecció i avaluació de necessitats.
- Promoció i cooperació social.
- Promoció de la igualtat d'oportunitats.
- Promoció de la cohesió social.
- Suport a iniciatives cíviques, foment i suport de l'associacionisme i l'autoajuda.
- Altres intervencions socials.

BASE TERCERA:

PRINCIPIS RECTORS DELS SERVEIS SOCIALS

Els principis fonamentals que han de regir els serveis socials són: universalitat; responsabilitat pública; garantia del dret d'accés als serveis socials en condicions d'igualtat, en l'equitat i en la justícia redistributiva; proximitat i descentralització; prioritjació de l'enfocament comunitari; solidaritat; participació individual i col·lectiva; cohesió social; respecte per la dignitat de les persones; promoció de l'autonomia de les persones; normalització en la prestació dels serveis, i garantia de la qualitat dels serveis.

JUSTIFICACIÓ, FONAMENTACIÓ I EXPLICACIÓ

Els serveis socials es regiran pels principis següents:

Universalitat

Els poders públics han de garantir a tothom amb caràcter general el dret d'accés als serveis socials, basat en la igualtat, en l'equitat i en la justícia redistributiva. Tanmateix, el dret d'accés a determinats serveis es podrà condicionar al compliment de determinats requisits i condicions. Aquestes garanties no suposen la gratuïtat de tots els serveis per a tothom i no exclouen el copagament a fi d'assegurar la corresponsabilitat entre les persones perceptores i les administracions públiques.

Responsabilitat pública

Els poders públics han de garantir la disponibilitat dels serveis socials mitjançant la regulació i l'aportació dels mitjans humans, tècnics i financers que siguin necessaris per al funcionament i la coordinació del sistema de serveis socials i de les prestacions que s'estableixen. Els serveis són de responsabilitat pública ja que la Llei determina el dret i estableix els mecanismes de garantia de què disposa l'Administració per fer-los efectius incloent la planificació, la legislació bàsica, la inspecció i el control. Tot això no impedeix que la provisió del servei pugui ser feta per una entitat privada homologada.

Participació cívica

El principi de funcionament democràtic obliga els serveis socials a promoure la participació individual i col·lectiva. La participació ha de ser promoguda en les tasques de planificació i control dels serveis, mitjançant canals institucionals que permetin sentir la veu de les organitzacions cíviques i socials. La participació també ha de ser garantida per a les persones usuàries, mitjançant la corresponsabilitat voluntària de les que siguin beneficiàries dels serveis i promovent la representació organitzada dels seus interessos. L'actuació del voluntariat també forma part de la participació que ha de ser promoguda.

La ciutadania en general i les persones usuàries dels serveis, especialment, han de tenir informació clara i completa sobre els objectius i els criteris d'actuació dels serveis socials, per poder valorar els serveis i formular propostes.

Solidaritat

L'exercici de la solidaritat és imprescindible per millorar el benestar social. Guanyar quotes d'igualtat exigeix que la col·lectivitat contribueixi d'una manera activa a millorar la qualitat de vida de les persones i grups amb menys possibilitats, articulant els sistemes de suport social formal amb els informals. Els serveis socials han d'actuar amb equitat i, quan sigui necessari per aconseguir la igualtat real i efectiva, aplicar accions igualitàries i positives en l'assignació dels recursos.

Proximitat, descentralització i igualtat

Els serveis socials han d'estar propers als ciutadans i a les ciutadanes; les corporacions locals han de participar en la planificació, la prestació, la coordinació i el control dels serveis del seu territori. Els poders públics han d'assegurar que unes prestacions mínimes homogènies estiguin garantides, independentment del lloc de residència de la ciutadania.

S'ha de garantir el principi constitucional que proclama la igualtat de drets de totes les persones, amb independència del territori on viuen. En l'abordatge d'aquesta qüestió s'haurà de distingir clarament entre la igualtat i la uniformitat, ja que la varietat territorial catalana exigeix tractaments diferents per garantir la igualtat en la cobertura de les necessitats, no en la manera de fer-ho.

Prevenició i dimensió comunitària

Els serveis socials han de fomentar l'anàlisi de les causes, tant estructurals com individuals, que originen els problemes socials. Han de prioritzar les accions preventives i l'enfocament comunitari en les intervencions socials.

Cohesió social

Els serveis socials han de contribuir de manera decisiva a la cohesió social de la població. En aquest sentit, es considera que el foment i el respecte de la interculturalitat és vital per aconseguir la integració social adequada de totes les persones que viuen a Catalunya.

Atenció personalitzada i integral

Els serveis socials han d'assegurar una atenció personalitzada mitjançant l'avaluació integral de la seva situació personal i familiar, tenint en compte el respecte a la dignitat de les persones, la seva autodeterminació i la seva llibertat d'elecció.

Promoció de l'autonomia

Els serveis socials han de contribuir activament a fer que les persones gaudeixin de condicions adients per desenvolupar els seus projectes vitals. Han de promoure l'autonomia de les persones, reduint fins on sigui possible les situacions de dependència. Han de lluitar per una autèntica igualtat d'oportunitats, fomentant l'accessibilitat i la comunicació de tothom, especialment en les situacions de discapacitat i de persones nouvingudes. A més, han de fomentar l'exigència de la corresponsabilitat individual i col·lectiva en la resolució dels seus problemes.

Normalització

Els serveis socials es prestaran a través dels canals usuals de satisfacció de les necessitats socials, evitant els serveis que separin les persones de la comunitat o no les hi integrin, a fi d'aconseguir la seva inserció en llurs ambients familiar, laboral i social.

Qualitat dels serveis

Les autoritats competents han d'establir criteris que assegurin la qualitat dels serveis socials tenint en compte el concepte de qualitat de vida de les persones i també l'eficàcia de les actuacions.

BASE QUARTA:

DRET ALS SERVEIS SOCIALS

L'objectiu central d'aquesta Llei és fixar el dret als serveis socials i el seu abast, així com també les prestacions tècniques i econòmiques adreçades a fer-lo efectiu. S'ha de garantir a totes les persones que es trobin en les situacions carencials protegides que disposaran de prestacions socials adequades per fer front a les seves necessitats.

JUSTIFICACIÓ, FONAMENTACIÓ I EXPLICACIÓ

Malgrat que els serveis socials constitueixen un dels elements de l'Estat de benestar social, es constata una debilitat greu del dret d'accés als serveis esmentats. Cal que, igual que el dret a l'educació o a la salut, els dits serveis siguin reconeguts com a veritable dret subjectiu i, per tant, que el Parlament de Catalunya determini quins serveis socials són exigibles i estableixi les assignacions pressupostàries corresponents per fer-los efectius.

Alguns dels serveis socials, pel seu volum i àmbit competencial, possiblement haurien de ser reconeguts i garantits per l'Estat. Aquest seria el cas de la protecció a les situacions de dependència, tot i que la concreció del dret i la gestió de les prestacions corresponen als governs autònoms i a les corporacions locals.

La concreció i l'efectivitat del dret als serveis socials que estableixi el Parlament s'ha de fer mitjançant prestacions tècniques (serveis) i econòmiques (pensions i ajudes), projectes comunitaris i programes transversals d'atenció a les persones.

Tots els drets tenen com a revers ineludible els deures i les responsabilitats. Per tant, en determinar els drets s'ha de referir qui o quins (persones, entitats i administracions) són els que tenen l'obligació i la responsabilitat de fer-los efectius.

Les prestacions, els projectes i els programes que han de fer efectius els drets tenen un cost econòmic que cal sufragar; per això, en determinar els drets cal conèixer-ne els costos, les fonts de finançament i la sostenibilitat. D'altra banda, s'han de definir els responsables de finançar-los; cal determinar els deures de la persona usuària i de la seva família, així com les responsabilitats de les entitats cíviques i socials i del sector públic mitjançant la delimitació clara de les competències i responsabilitats de les diferents administracions que hi intervenen.

Les prestacions poden ser de naturalesa tècnica o econòmica; les tècniques es poden fer efectives mitjançant diferents modalitats de serveis: bàsics, domiciliaris, teleassistencials, diürns o residencials. Les prestacions econòmiques es poden fer efectives mitjançant aportacions monetàries o xecs-serveis. S'hauria de determinar un ventall de possibilitats prestacionals per tal de possibilitar el dret d'escollir. Així mateix, cal establir prioritats pel que fa a les prestacions de proximitat que permetin els ciutadans i a les ciutadanes romandre en el seu entorn, si volen i és possible.

La normativa ha de distingir, si s'escau, entre prestacions essencials que tindrien la consideració de dret subjectiu i les generals que no estarien garantides amb el mateix nivell. Entre les prestacions essencials es considera que s'haurien d'incloure les relacionades amb la prevenció, les adreçades a cobrir les necessitats mínimes de subsistència, les que afavorissin la igualtat d'oportunitats de tota la ciutadania, així com les adreçades a mantenir l'autonomia, ja sigui possibilitant l'elecció de la forma de vida o mitjançant el suport a l'autonomia de les persones dependents. També han de tenir el caràcter d'essencial totes aquelles prestacions i projectes protectors de les persones amb dificultats per exercir els seus drets, tant sigui per minoria d'edat o per incapacitació.

El reconeixement del dret als serveis socials exigeix la definició dels subjectes i l'establiment dels requisits d'accés a cada prestació, projecte o programa. S'hauran de superar les dificultats tècniques derivades de la poca elaboració en aquesta matèria, així com l'actual ambigüitat actual en la determinació dels destinataris de les prestacions, especialment pel que fa a les persones immigrades en situació administrativa irregular.

S'ha de distingir entre el dret a la prestació i la seva gratuïtat, de manera que una prestació essencial reconeguda com a dret subjectiu pot requerir algun tipus de contraprestació de la persona usuària. S'han de determinar les prestacions, els projectes i programes gratuïts, els de copagament i els de pagament, garantint que cap persona no quedarà desatesa per manca de recursos.

BASE CINQUENA:

DRETS I DEURES DE LES PERSONES DESTINATÀRIES

La Llei de serveis socials regula els drets i els deures de què han de gaudir amb caràcter general les persones destinatàries dels serveis socials, així com les persones usuàries dels serveis, centres i establiments, tenint en compte l'especial protecció de les persones incapacitades i de les persones menors d'edat.

Per tal d'avançar en l'aplicació dels drets i de les llibertats a totes les persones que accedeixin als serveis socials, es crearà un observatori d'ètica aplicada als serveis socials que tindrà grups d'opinió als diferents territoris.

JUSTIFICACIÓ, FONAMENTACIÓ I EXPLICACIÓ

Els drets i els deures s'articulen al voltant dels principis següents:

- Respectar i protegir la dignitat de les persones.
- Respectar i fomentar l'autonomia de les persones. Cal considerar les persones no com a receptores passives, sinó com a coprotagonistes en els processos d'orientació i d'atenció social.

A. Drets generals de les persones destinatàries dels serveis socials

1. Dret a ser tractades amb el respecte a la dignitat que els correspon com a persones.

2. Dret a accedir al sistema de serveis socials en condicions d'igualtat amb les altres persones, sense cap discriminació per raó de lloc de naixement, ètnia, gènere, orientació sexual, estat civil, situació familiar, edat, discapacitat, religió, ideologia o altres condicions o circumstàncies personals o socials.
3. Dret a la informació suficient i entenedora sobre les competències de les administracions públiques en aquest àmbit, els serveis i les prestacions que ofereixen, els criteris d'adjudicació, les prioritats per rebre'ls i sobre els drets i deures de les persones destinatàries i usuàries.
4. Dret a rebre per escrit en llenguatge entenedor la valoració de la seva situació que, si és el cas, inclogui la valoració de les necessitats dels familiars o de les persones cuidadores.
5. Dret a disposar, en un termini de temps raonable, d'un pla d'atenció individual o familiar adient amb la valoració de la seva situació.
6. Dret a l'elecció de servei o de prestació dins de les possibilitats que permeti la normativa. Qualsevol intervenció en l'àmbit dels serveis socials requereix que la persona afectada hi hagi donat el seu consentiment específic i lliure i n'hagi estat informada prèviament, llevat que afecti menors o persones incapacitades, situació en què se seguirà el procediment legalment establert. El consentiment s'ha de fer per escrit quan impliqui l'ingrés en un establiment de serveis socials. Les persones menors d'edat han de ser escoltades i es tindrà en consideració la seva opinió en totes aquelles intervencions que els siguin d'interès.
7. Dret a la participació en la presa de decisions, en l'adopció i en l'execució de mesures que l'afectin.
8. Dret a la confidencialitat de totes les dades i informacions que constin en els seus expedients. Caldrà el seu permís per donar la informació a terceres persones, que també estaran obligades a la confidencialitat. El dret a la confidencialitat no és absolut, sinó que hi ha excepcions; entre les quals, quan el fet de mantenir la confidencialitat pot implicar un perill social o un perjudici rellevant per a altres persones o per a la mateixa persona destinatària. Aquest fet comporta la necessària regulació d'aquest dret, dins el marc de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal.
9. Dret a tenir accés al seu expedient individual i a l'obtenció d'un informe sobre aquest expedient quan la persona destinatària ho sol·liciti, en els termes establerts en la legislació vigent.

10. Dret a rebre serveis de qualitat i a conèixer els mecanismes de garantia de qualitat que té implantats el centre o servei.
11. Dret a rebre una atenció urgent en les situacions que no puguin esperar el torn ordinari, segons les normes establertes prèviament per l'Administració competent.
12. Dret a tenir assignat un/a professional de referència que sigui l'/la interlocutor/a principal i assegurui la coherència i globalitat del procés d'atenció.
13. Dret a renunciar a les prestacions i als serveis concedits, llevat que afectin els interessos de menors o persones incapacitades, o puguin suposar un risc per a tercers o de caràcter social.
14. Dret a presentar suggeriments i a ser informat/ada i a poder acudir als circuits de queixes i reclamacions i a rebre contesta dins el període establert.
15. Dret al respecte a la seva llengua que trïi en els termes establerts en la legislació d'aplicació sobre la matèria; també té dret que se li garanteixi la comunicació amb els professionals de serveis socials, amb totes les accions que siguin necessàries (traducció, etc.).
16. Dret a disposar dels ajuts i dels suports necessaris per a la comprensió de la informació que li sigui adreçada, si té alguna discapacitat física, psíquica o sensorial, a fi de garantir l'exercici dels seus drets i facilitar la participació plena en el procés d'informació i de presa de decisions.

B. Drets específics de les persones usuàries d'establiments de serveis socials

A més dels drets generals enumerats (de l'1 al 16), les persones usuàries d'establiments de serveis socials tenen dret:

1. Dret a l'exercici de la llibertat individual per a l'ingrés, la permanència i la sortida de l'establiment, tenint en compte el que s'estableix en la legislació civil respecte als menors i a les persones incapacitades.
2. Dret a conèixer el reglament intern de l'establiment, explicat de manera entenedora i a disposar-ne d'una còpia prèviament a l'ingrés.
3. Dret a una atenció personalitzada d'acord amb les seves necessitats específiques i, si és convenient, que siguin respectats i afavorits els seus lligams familiars i relacions socials.

4. Dret a accedir a l'atenció social, sanitària, farmacèutica, educacional, cultural i, en general, de totes les necessitats personals per aconseguir un desenvolupament adient, en condicions d'igualtat a l'atenció que reben la resta de ciutadans i ciutadanes.
5. Dret a comunicar i a rebre lliurement informació per qualsevol mitjà de difusió.
6. Dret al respecte a la seva autonomia pel que fa a poder circular lliurement i mantenir les seves relacions personals i socials, dins les normes establertes en el reglament intern de l'establiment.
7. Dret a la intimitat en la convivència, d'acord amb les condicions estructurals de l'establiment.
8. Dret al secret en les seves comunicacions (postals, telefòniques i altres), llevat de disposició contrària per resolució judicial.
9. Dret a considerar com a domicili legal l'establiment de serveis socials on viu i a mantenir la seva relació amb l'entorn familiar i social.
10. Dret a participar en la presa de decisions que l'afectin individualment o col·lectivament d'acord amb el que s'estableix legalment i en el reglament interior i a associar-se per afavorir la seva participació.
11. Dret a l'accés a un sistema intern de recepció, seguiment i resolució de suggeriments i queixes.
12. Dret a poder mantenir objectes personals i significatius per tal de personalitzar l'entorn on viu, bo i respectant els drets de les altres persones i les normes reglamentàries.
13. Dret al lliure exercici dels seus drets polítics com qualsevol altra persona des del seu propi domicili, respectant la llibertat de les altres persones.
14. Dret a la pràctica religiosa, sempre que no alteri el funcionament normal de l'establiment i sigui exercida des del respecte a la llibertat de les altres persones.
15. Dret a facilitar l'exercici de voluntats anticipades, entès com el document, adreçat a la persona responsable de l'establiment, en el qual una persona major d'edat, amb capacitat suficient i de manera lliure, expressa les instruccions per tenir en compte quan es trobi en una situació en què les circumstàncies que concorrin no li permetin expressar personalment la seva voluntat. En aquest document la persona pot també designar una persona representant, que sigui interlocutora vàlida i necessària amb la responsable de l'establiment o l'equip tècnic, per

què la substitueixi en el cas que no pugui expressar la voluntat per ella mateixa.

16. Dret a la tutela de les autoritats públiques per tal de garantir el gaudiment dels drets establerts.

C. Deures generals de les persones destinatàries dels serveis socials

1. Deure de facilitar les dades personals i familiars vertaderes i de presentar els documents fidedignes que siguin imprescindibles per a l'atenció a la seva situació.
2. Deure de complir els acords presos voluntàriament relacionats amb la prestació concedida i de seguir el programa i les orientacions dels professionals i comprometre's a participar activament en el procés.
3. Deure de comunicar els canvis que es produeixin en la seva situació personal i familiar que puguin afectar les prestacions sol·licitades o rebudes.
4. Deure de destinar la prestació a la finalitat per a la qual va ser concedida.
5. Deure de retornar els diners rebuts indegudament o de pagar pel servei rebut indegudament.

D. Deures específics de les persones usuàries d'establiments de serveis socials

1. Deure d'observar una conducta basada en el respecte mutu, la tolerància i la col·laboració a fi de facilitar la convivència en l'establiment i la resolució dels problemes.
2. Deure de respectar el personal dels establiments i de col·laborar-hi.
3. Deure d'utilitzar i de tenir cura d'una manera responsable de les instal·lacions, d'acord amb les normes.
4. Deure de complir el reglament interior de l'establiment.
5. Deure d'abonar el pagament que li correspongui segons la normativa vigent.

E. Aplicació dels drets i dels deures

- L'aplicació dels drets i dels deures s'adequarà a la capacitat legal de les persones destinatàries dels serveis i de les persones usuàries dels establiments.
- Quan es tracti de persones menors d'edat o discapacitades, han de ser informades tenint en compte el seu grau de comprensió, sens perjudici d'haver d'informar qui en tingui la representació.

BASE SISENA:

EL SISTEMA DE SERVEIS SOCIALS

Per a la satisfacció del dret als serveis socials s'estructura un sistema de serveis socials integrat pel conjunt d'equips tècnics bàsics i especialitzats, per les prestacions tècniques i econòmiques, pels projectes comunitaris de serveis socials i per les actuacions en programes transversals que funcionalment actuaran com a elements relacionats entre ells d'una manera coordinada.

El sistema de serveis socials és un dels sistemes de protecció social adreçats a la consecució del benestar social, juntament amb la seguretat social, el sistema de salut, el sistema d'educació, les polítiques per a l'ocupació, les polítiques d'habitatge, les polítiques d'accessibilitat i de supressió de barreres i altres actuacions públiques en l'àmbit de la cultura i l'esport. Es considera que, juntament amb els sistemes d'educació, salut i seguretat social, constitueixen els quatre pilars de l'Estat del benestar.

JUSTIFICACIÓ, FONAMENTACIÓ I EXPLICACIÓ

La nova Llei de serveis socials de Catalunya regula tot el conjunt d'equips, de prestacions, de projectes comunitaris i d'actuacions en programes transversals que es desenvolupen a Catalunya per satisfer el dret als serveis socials. Per fer-ho amb la màxima concreció i efectivitat, s'estructura mitjançant un sistema interrelacionat en què els diferents elements desenvolupen tasques específiques, que es coordinen, responen a la mateixa planificació, al mateix seguiment i a la mateixa avaluació i que garanteixen la màxima equitat possible per a tots els ciutadans i les ciutadanes de Catalunya.

Els centres de serveis socials són l'equipament base de referència del sistema de serveis socials. Estan distribuïts geogràficament per cobrir tot el territori, i són el primer punt d'accés a tota la xarxa de serveis socials. També existeixen altres tipologies de centres i d'establiments de serveis socials que, organitzats des d'una visió sectorial, identifiquen el conjunt del sistema i ofereixen la majoria de les prestacions socials al conjunt de la població.

Els principals elements del sistema de serveis socials de Catalunya són:

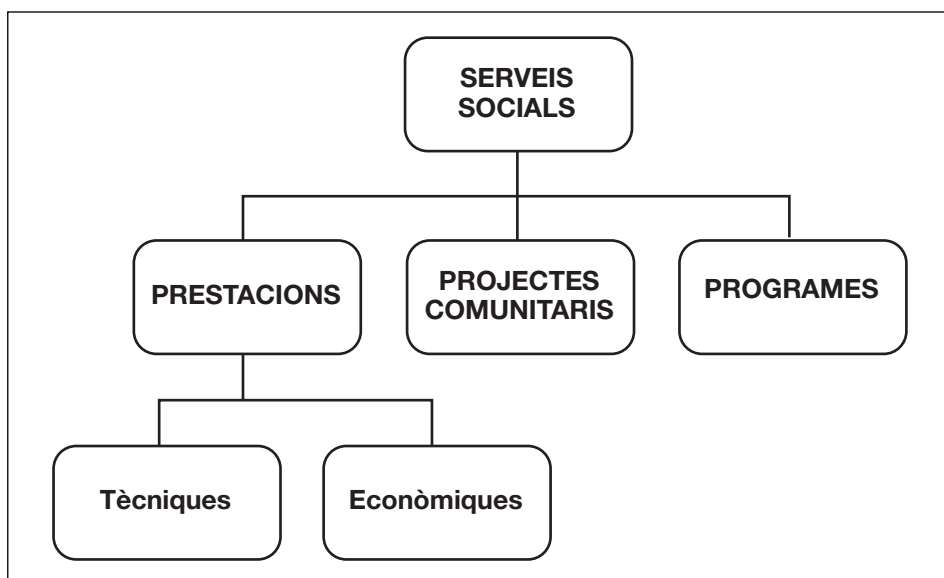
- a) Les **prestacions**, que poden ser **tècniques** (serveis) o **econòmiques**, s'adrecen a satisfer necessitats de la persona o de la família. També les podem classificar com a **essencials** (les garantides com a dret subjectiu per a tota la població que compleixi les condicions fixades) o **generals** (les prestacions existents dins el sistema de serveis socials que s'ofereixen subjectes a disponibilitats pressupostàries).
- b) Els **projectes comunitaris**, considerats com a iniciatives planificades d'acció social, que inclouen des d'actuacions dissenyades com a «pont» o per crear condicions per a nous projectes, fins a pròpiament els projectes socials, ja siguin entesos com a planificació operativa o de tipus més estratègic i ampli. Tenen com a missió fomentar la solidaritat, prevenir situacions de risc de determinats grups de població de tipus sectorial o territorial, i promoure actituds i condicions positives envers la inserció i la promoció socials de tota la ciutadania.
- c) Les actuacions en els **programes** transversals d'atenció a les persones, adreçats a satisfer necessitats complexes que requereixen la intervenció de més d'una àrea de l'àmbit de benestar, com poden ser els programes socio-sanitaris, socioeducatius, socioculturals, sociolaborals o d'altres.
- d) Els **equips tècnics**, que poden ser bàsics o especialitzats.

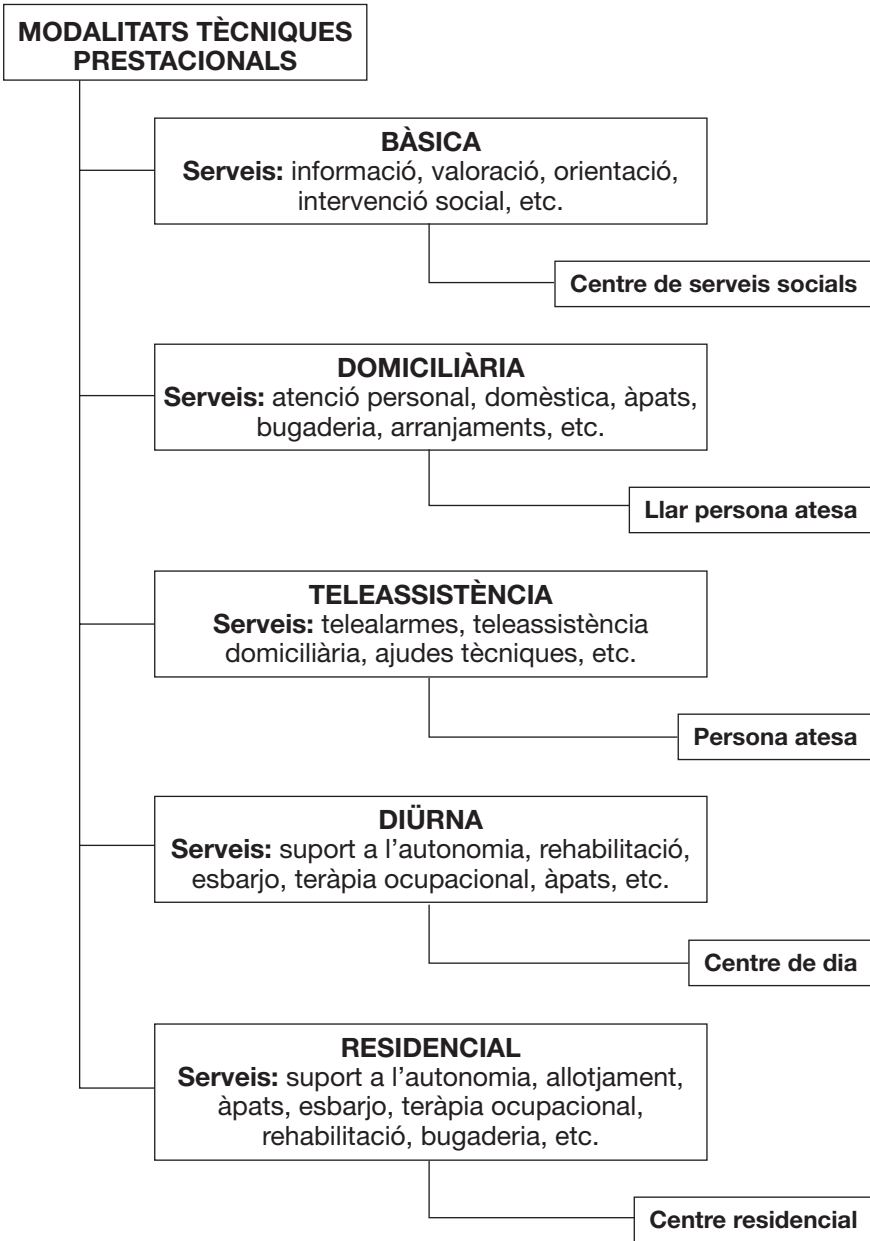
Els equips tècnics **bàsics** estan organitzats sobre una base territorial i tenen com a missió ser la porta d'accés al sistema per a tota la ciutadania, oferint informació i orientació, així com també una valoració de les situacions de necessitat social que puguin ser abordades des dels seus propis recursos i la seva intervenció. Així mateix, seran els impulsors fonamentals dels projectes comunitaris de serveis socials i d'actuacions dels programes transversals.

Els equips tècnics **especialitzats** estan organitzats sobre una base sectorial (primera infància, infància i adolescència, persones amb de-

pendència, persones nouvingudes, víctimes de violència i d'altres) i tenen habitualment dues missions fonamentals:

- Oferir una **valoració o un diagnòstic** d'una situació de necessitat social que no pot ser abordada des d'un equip tècnic bàsic i que en els casos en què així es reguli és imprescindible per gaudir de determinades prestacions tècniques o econòmiques.
- Oferir un **tractament especialitzat o una intervenció social** a les persones en aquestes situacions de necessitat social, fins al moment en què puguin ser seguides des de l'equip tècnic bàsic territorial corresponent.
- Oferir **suport tècnic**, quan calgui, als equips bàsics, en les matèries de la seva competència.





BASE SETENA:

LA CARTERA DE SERVEIS SOCIALS

La Llei ha de fixar la taula de prestacions tècniques i econòmiques que s'inclouen dins el sistema de serveis socials de Catalunya, diferenciant les essencials, que tindran la consideració de dret subjectiu, de les altres de tipus general, que es cobriran segons els pressupostos assignats.

Serà el Parlament de Catalunya qui fixarà, en els pressupostos anuals, la cartera de serveis socials (que inclourà totes les prestacions essencials), les condicions d'accés i les dotacions econòmiques suficients per garantir-les.

JUSTIFICACIÓ, FONAMENTACIÓ I EXPLICACIÓ

La Llei ha de regular totes les prestacions tècniques existents dins el sistema de serveis socials de Catalunya, preveient la capacitat dels diferents agents socials i de les administracions públiques per innovar i millorar la capacitat de resposta a les necessitats socials de la població.

La Llei ha de fixar també la llista de prestacions tècniques i econòmiques que es consideren essencials i que, per tant, s'han de poder oferir com a dret subjectiu a totes les persones que compleixin les condicions d'accés corresponents. Si cal, una disposició transitòria de la Llei pot preveure el període d'implantació de determinades prestacions.

La gestió de les prestacions bàsiques (vegeu el glossari) serà sempre de responsabilitat i titularitat pública de les administracions locals. L'accés a aquestes prestacions bàsiques serà universal i gratuït i es dispensarà en els centres de serveis socials.

Un dels fonaments bàsics d'aquesta Llei és la separació entre les funcions de finançament i de provisió de les prestacions tècniques. La funció de finança-

ment de les prestacions essencials correspon a l'Administració pública (amb el copagament corresponent, quan així s'estableixi), mentre que la provisió de totes les prestacions tècniques pot ser efectuada per gestió pública, d'iniciativa social o mercantil, excepte quan la Llei faci alguna restricció al respecte.

La regulació dels centres i els establiments de serveis socials ha d'incloure els requeriments tècnics, arquitectònics i de seguretat i els recursos humans i materials necessaris per tal de garantir una prestació segura, digna i de qualitat, així com afavorir la innovació. El model d'equipament ha de ser flexible, polivalent i obert a tota la comunitat on estigui ubicat, per tal de permetre l'optimització màxima d'aquests recursos i possibilitar l'ajustament a les necessitats canviants.

La cartera de serveis socials és constituïda pel conjunt de les prestacions essencials aprovada pel Parlament i que l'Administració ofereix a la ciutadania que té necessitats socials objectives, en la qual constaran els requisits i les característiques de cadascuna, així com també les condicions d'accés i els compromisos (incloent-hi els terminis) en la seva execució. La cartera de serveis socials ha de ser un instrument per poder determinar les respostes, establir els costos, dissenyar el model i **concretar el dret d'accés** dels ciutadans i de les ciutadanes.

La cartera de serveis socials ha d'incloure totes aquelles prestacions bàsiques, domiciliàries, teleassistencials, diürnes i residencials que s'oferiran des de la Xarxa d'Atenció Pública de Serveis Socials (XAPSS) (vegeu la base novena) a la ciutadania de Catalunya. La cartera de serveis socials també ha d'incloure les prestacions econòmiques, independentment de quina sigui l'Administració que les financi. La cartera de serveis socials ha d'incloure anualment, també, el conjunt de projectes comunitaris i d'actuacions en programes transversals que s'oferirà a Catalunya, especificant en cada cas quin és el segment de població (de tipus sectorial o territorial) a qui van destinats.

L'existència d'una oferta de prestacions essencials exigeix que l'Administració competent prengui les mesures necessàries per tal de garantir que sigui suficient, fixi el contingut precís de l'oferta esmentada, i determini els recursos que hi destinarà per finançar-la i el règim de preus públics. Es proposa que, aquesta oferta, la concreti anualment el Parlament de Catalunya, aprovant juntament amb els pressupostos de la Generalitat la cartera de serveis socials. Inicialment, amb la futura Llei de serveis socials, s'hi adjuntarà una memòria econòmica que inclogui la cartera de serveis socials del primer exercici pressupostari, com també la dotació econòmica corresponent. Amb posterioritat, cada Pla estratègic quadriennal ha de preveure les carteres de serveis corresponents als exercicis pressupostaris

que s'hi emmarquin. Així, el Parlament aprovarà anualment la cartera de serveis socials actualitzada, juntament amb el pressupost corresponent.

És imprescindible per al funcionament correcte dels serveis la provisió de personal professional i auxiliar, amb una formació bàsica i permanent adequada a les exigències i necessitats canviants, en nombre suficient segons les ràtios que s'estableixin.

BASE VUITENA:

FINANÇAMENT

L'Administració ha de garantir l'accés universal i el finançament de les prestacions tècniques individuals de caràcter bàsic (informació, assessorament, valoració i intervenció social).

L'Administració ha de garantir també l'accés universal i el finançament del mòdul social de les prestacions tècniques essencials. La persona usuària ha de contribuir al finançament dels mòduls complementaris al social d'acord amb el seu nivell de renda.

En el finançament públic de les prestacions tècniques essencials a què tingui dret la persona beneficiària es deduiran aquelles prestacions econòmiques que pugui rebre d'altres administracions i que tinguin la mateixa finalitat (per exemple, l'assegurança a la dependència).

Es pot fixar la col·laboració de les persones usuàries en el pagament de les prestacions tècniques de serveis socials i en les despeses derivades de l'allotjament i la manutenció, d'acord amb les seves possibilitats econòmiques i sense que en cap cas ningú pugui quedar desatès per manca de recursos. Els familiars, d'acord amb les obligacions legals, poden haver de col·laborar, en el seu cas, en el pagament de les despeses derivades de l'allotjament i de la manutenció.

La persona beneficiària del finançament públic de les prestacions tècniques essencials ha de tenir dret a escollir el centre que li hagi de prestar el servei dins la relació d'organitzacions (públiques, privades d'iniciativa social i mercantil) que formin part de la Xarxa (vegeu la base novena).

La gestió i el finançament de les prestacions tècniques de caràcter bàsic i essencials s'han de descentralitzar als ens territorials que tinguin competència en la matèria.

L'Administració ha d'assegurar un nivell de finançament adequat d'acord amb les característiques de la població i del territori, per als projectes comunitaris i per als programes transversals.

L'Administració pot establir prestacions econòmiques de caràcter puntual o per un període de temps determinat per tal de garantir a la ciutadania unes condicions mínimes de subsistència, així com mesures de suport econòmic a aquelles activitats que es considerin d'interès general.

JUSTIFICACIÓ, FONAMENTACIÓ I EXPLICACIÓ

La Llei de serveis socials és un instrument per garantir el dret als serveis socials, mitjançant l'accés universal a aquests drets i la contribució al finançament públic de determinades prestacions socials.

La garantia de l'accés universal als serveis socials comporta que l'Administració asseguiri la provisió adequada i suficient de les prestacions econòmiques i tècniques essencials establertes per a tota la població que tingui mancances socials.

Assegurar la provisió pública dels serveis socials no implica el finançament públic de tots els serveis. La persona usuària haurà de contribuir en el pagament d'aquells serveis que no tinguin la consideració de «prestació bàsica» o de programes comunitaris. En tots aquells serveis (prestacions tècniques) de caràcter individual que no tinguin el caràcter de bàsic, l'Administració ha de garantir el finançament del mòdul social i la persona usuària contribuirà en el pagament dels serveis «hotelers» i complementaris, excepte en la part sanitària que correspon a l'Administració sanitària.

En les prestacions de caràcter individual, la Llei estableix tres categories de finançament: a) el finançament públic de les prestacions bàsiques; b) el finançament públic del mòdul social dels serveis essencials, i c) les mesures de suport econòmic a individus i a organitzacions per a les activitats d'interès general. Les dues primeres categories de finançament esmentades són drets subjectius de les persones i, per tant, l'Administració haurà de disposar les partides pressupostàries adients i suficients per fer front a les demandes de les persones beneficiàries del sistema. En canvi, el pressupost assignable a la tercera categoria de finançament estarà d'acord amb els pressupostos establerts anualment.

El finançament públic de les prestacions de caràcter bàsic i dels projectes comunitaris ha de ser responsabilitat de la Generalitat i dels ens locals, els quals han d'incorporar-hi el finançament procedent de l'Administració central de l'Estat, tant de les assignacions generals com les de la Seguretat Social o de plans i programes concertats. Es proposa que cadascuna de les tres Administracions hauria de contribuir-hi en la mateixa proporció.

El finançament públic del mòdul social de les prestacions tècniques essencials ha de ser competència de la Generalitat, així com també les contribucions complementàries que s'estableixin per garantir el servei a aquelles persones amb dificultats econòmiques.

En les persones que accedeixin a una prestació essencial de la Generalitat i gaudeixin d'una contribució econòmica que procedeixi d'una altra Administració (per exemple, en el cas que l'assegurança de la dependència sigui una pensió de la Seguretat Social), aquesta contribució s'ha de deduir del finançament públic del mòdul social.

L'Administració ha d'establir mesures de foment per a aquelles prestacions generals que no tinguin el caràcter de «prestació bàsica» o «prestació essencial». Aquestes prestacions generals poden articular-se en forma de prestacions econòmiques de caràcter puntual o per un període de temps determinat o a través d'ajudes a determinades necessitats de la persona o de la subvenció d'activitats de les organitzacions d'interès social que es considerin d'interès general.

La gestió de les prestacions tècniques de caràcter bàsic i de les prestacions essencials, i el seu finançament s'ha de descentralitzar als ens locals, especialment els que gestionin les àrees bàsiques de serveis socials (vegeu la base catorzena), malgrat que les condicions d'accés es determinin amb caràcter general des del Departament de Benestar i Família.

El departament de la Generalitat competent en matèria de serveis socials, prèvia consulta amb les federacions municipalistes, ha de distribuir els recursos econòmics entre els ens locals a través d'un «indicador genèric» integrat per dos conceptes: a) part capitativa i b) un fons complementari. L'assignació capitativa ha d'incloure el finançament de les prestacions essencials de les persones beneficiàries de la seva demarcació, les aportacions complementàries segons les rendes de les persones usuàries i la part proporcional de les prestacions bàsiques i dels programes comunitaris. El fons complementari s'ha de distribuir tenint en compte una sèrie de variables que incloguin les característiques de la població i del territori (percentatge d'immigració, percentatge de sobreenvelliment, taxa d'a-

tur, percentatge de població amb risc d'exclusió social, llunyania dels serveis hospitalaris o altres serveis especialitzats, etc.).

La responsabilitat del finançament de les prestacions és així diferent segons la naturalesa de la prestació. La nova Llei de serveis socials de Catalunya, a efectes exclusius de finançament, classifica les prestacions i els serveis socials assignant-hi la responsabilitat corresponent de la manera següent:

- Prestacions tècniques bàsiques i projectes comunitaris: competència municipal, amb cofinançament de l'Administració central de l'Estat i de la Generalitat, amb tres parts al 33%, seguint el model del Pla concertat de les prestacions socials bàsiques. Aquest format ha de gaudir en el futur de més estabilitat, mitjançant un model d'Acord quadriennal que n'asseguri la continuïtat amb increments vinculats a l'IPC.
- Prestacions tècniques essencials, incloses en la cartera de serveis socials: són de competència de la Generalitat de Catalunya, amb cofinançament de l'Administració central de l'Estat. Aquest format ha de gaudir en el futur de més estabilitat, mitjançant un model d'Acord quadriennal que n'asseguri la continuïtat amb increments vinculats a l'IPC i que incorpori el finançament que estipuli la nova legislació sobre les prestacions de dependència.
- Prestacions tècniques generals: són responsabilitat de la mateixa persona i dels familiars obligats legalment. Poden ser cofinançades per les entitats d'iniciativa social o per les administracions públiques gestores dels serveis i dels centres. Poden gaudir de subvencions i convenis amb la Generalitat de Catalunya, en la mesura en què siguin prestacions prioritzades dins el Pla estratègic o sectorial corresponent. Poden gaudir de subvencions i de convenis amb el seu ajuntament o consell comarcal, en la mesura en què siguin prestacions prioritzades dins del Pla local d'acció social corresponent.
- Prestacions d'allotjament (van associades a algunes prestacions generals o essencials, però tenen un tractament financer diferent): són les prestacions de tipus hotel·ler, que inclouen alimentació, allotjament, bugaderia i transport, tant si s'ofereixen a domicili com si s'ofereixen en centres diürns o residencials. Són de competència de la mateixa persona i dels familiars obligats legalment, amb els recursos propis (incloent-hi salaris, pensions, estalvis i patrimoni) i en els termes que s'estableixi. Només en els casos en què s'acrediti una insuficiència de recursos (i la seva oferta vagi unida a la de la

prestació tècnica essencial corresponent), ha de ser cofinançada (o fins i tot finançada íntegrament si és necessari) per la Generalitat de Catalunya.

- Prestacions econòmiques, incloses en la cartera de serveis socials: són de competència de la Generalitat de Catalunya, amb cofinançament en determinades prestacions establertes des de l'Administració central de l'Estat. Aquest format ha de gaudir en el futur de més amplitud, atès que ha d'incorporar el finançament que estipuli la nova legislació sobre les prestacions de dependència.

Des d'aquest plantejament es considera que les prestacions essencials s'haurien d'assegurar per a tota la població i haurien de ser finançades, pel que fa al component hotel·ler (menjar, allotjament, bugaderia, etc.), per la persona afectada (i si cal pels familiars obligats legalment), amb els seus ingressos (de treball, pensions, etc.). Pel que fa al component sanitari (medicina, infermeria, medicaments, etc.), hauria de ser finançat pel sistema de salut i, pel que fa al tronc central de les prestacions socials, aquestes haurien de ser a càrrec dels fons públics.

La nova Llei de serveis socials de Catalunya ha d'incorporar en la seva memòria pressupostària una valoració dels costos econòmics de la cartera de serveis socials essencials que estudiarà el Parlament de Catalunya amb l'aprovació de la Llei, i també la projecció al cap de quatre anys i de vuit anys des de la seva data de publicació, per tal que també aprovi les dotacions pressupostàries anuals suficients.

Cal incentivar que com a mínim un determinat percentatge del pressupost de la Generalitat i dels municipis (que en algunes comunitats autònomes s'estableix en el 4%) es dediqui al finançament dels serveis socials. Un percentatge que hauria de ser fix i de compliment obligatori per a totes les administracions implicades que vulguin rebre diners dels fons creats pel Pla estratègic de serveis socials de la Generalitat de Catalunya, per a prestacions tècniques generals.

Cal també incloure mesures per ajudar al finançament de determinades organitzacions no lucratives socials, especialment quan treballen en els camps que prioritzen els plans estratègics i sectorials corresponents. Cal finançar, amb fórmules més innovadores i flexibles que les tradicionals de l'Administració, les entitats socials que col·laboren amb les administracions públiques d'una manera continuada en activitats d'interès general. Alhora, les administracions públiques locals hauran de subscriure convenis pluriennals i promoure mesures per a la contractació social amb aquelles organitzacions no lucratives socials que col·laborin amb l'Administració per facilitar la independència a persones amb risc d'exclusió social.

BASE NOVENA:

LA XARXA D'ATENCIÓ PÚBLICA DE SERVEIS SOCIALS

La Xarxa d'Atenció Pública de Serveis Socials (Xarxa) ha de ser l'instrument organitzatiu i funcional per fer efectiva l'extensió del dret als serveis socials a tot el territori de Catalunya.

La Xarxa és integrada per tots els serveis, centres i establiments del sistema de serveis socials de Catalunya que el departament de la Generalitat competent en matèria de serveis socials té autoritzats i acreditats per gestionar les prestacions tècniques essencials incloses en la cartera de serveis socials aprovada pel Parlament de Catalunya.

JUSTIFICACIÓ, FONAMENTACIÓ I EXPLICACIÓ

Tots els ciutadans i ciutadanes de Catalunya han de tenir garantit el dret a unes prestacions determinades (que anomenem *essencials*), amb independència del seu lloc de residència, dins el territori de Catalunya. Per tant, s'ha de complementar la Xarxa existent actualment, amb els establiments, centres i serveis necessaris per atendre tot el territori de Catalunya.

Les persones que compleixin les condicions que reglamentàriament es fixin, han de gaudir de l'accés a totes les prestacions de la Xarxa i, a més, n'han de gaudir en condicions d'igualtat. Tots els serveis de la Xarxa han de garantir la democràcia interna en la composició de llurs òrgans de govern i participació, d'acord amb les condicions que determini la Generalitat, i s'ha de condicionar el finançament públic al seu estricte compliment.

Aquest model vol unificar en una sola Xarxa d'Atenció Pública de Serveis Socials tots els establiments i serveis existents a Catalunya i, per tant, comporta la in-

clusió de les diferents xarxes segregades de centres, serveis i establiments que actualment gestionen la Generalitat i les corporacions locals de manera directa.

La integració dels centres i serveis a la Xarxa exigeix el compliment dels requisits reglamentaris d'autorització i homologació. En el cas de centres i serveis de les administracions locals o de les entitats d'iniciativa social i mercantil, la integració a la Xarxa, quan hi hagi compra de serveis, s'ha de fer sota la fórmula de **concert quadriennal** entre la Generalitat de Catalunya, l'administració competent en el territori en qüestió i l'administració local o l'entitat privada titular del servei.

La Generalitat de Catalunya ha de fixar les condicions d'accés a la Xarxa, incloent-hi el control, la inspecció, la fixació de criteris de qualitat, l'avaluació de les activitats i serveis i l'aprovació dels preus i tarifes per a la concertació de serveis, així com les condicions d'accés a cada tipologia de serveis. Així mateix, les administracions locals i les entitats d'iniciativa social i mercantil estaran obligades a comunicar a la Generalitat els seus preus per a altres clients/usuaris.

La plasmació efectiva de la coordinació dels diferents programes transversals s'ha de fer al nivell de les àrees bàsiques que, en un termini curt, han de gestionar la majoria dels serveis socials de Catalunya, juntament amb els serveis sanitaris, educatius i d'ocupació de Catalunya. Cada àrea bàsica es coordinarà amb els serveis dels diferents sistemes que actuïn en la població del seu territori.

BASE DESENA: MODEL COMPETENCIAL I ORGANITZATIU

La responsabilitat pública dels serveis socials de Catalunya és del Govern de la Generalitat, a través del departament que determini, el qual haurà d'integrar totes les funcions i àmbits, i de les corporacions locals catalanes.

El Govern de la Generalitat estableix la planificació i la coordinació general, com també l'ordenació del sector, en col·laboració amb els ajuntaments i els consells comarcals.

Les corporacions locals són les encarregades de la programació, l'ordenació i la coordinació en el territori, que han d'exercir mitjançant la participació de les entitats cíviques i socials.

Des del punt de vista organitzatiu, l'objectiu és desconcentrar la planificació, la programació i la concreció del finançament en el territori on desenvoluparan aquestes funcions, mitjançant la participació dels serveis territorials del departament competent de la Generalitat, juntament amb les corporacions locals corresponents. Així mateix, es descentralitzarà la gestió dels serveis socials als ens locals competents.

JUSTIFICACIÓ, FONAMENTACIÓ I EXPLICACIÓ

La Generalitat de Catalunya manté en un sol departament totes les competències en matèria de serveis socials, anteriorment disperses en els departaments de Benestar i Família, Justícia i Presidència.

Proposa mantenir l'Institut Català d'Assistència i Serveis Socials, que és l'organisme d'execució ordinària de la política i les competències del Govern de la Generalitat en matèria de serveis socials. Es tracta d'un ens públic de caràcter ins-

titucional, dotat de personalitat jurídica pròpia i plena capacitat per al compliment de les seves finalitats. L'objectiu és descentralitzar d'una manera completa als ens locals la gestió dels serveis socials de Catalunya. La Generalitat de Catalunya ha de garantir les prestacions socials essencials que siguin d'àmbit de tot el territori de Catalunya i cooperar amb les administracions locals a fi que aquestes garanteixin les prestacions que corresponguin al seu àmbit territorial, i cooperar amb les entitats d'iniciativa social perquè desenvolupin les mesures de foment que s'acordin per a tot l'àmbit de Catalunya.

Correspon a **la Generalitat de Catalunya (Govern o, si escau, Departament de Benestar i Família)**:

1. Determinar els criteris, les directrius i les prioritats de la política general de serveis socials.
2. Proposar al Parlament de Catalunya, mitjançant la cartera de serveis socials i el pressupost anual, les prestacions socials essencials, i les garanties i condicions d'accés a la Xarxa. Fer efectives les prestacions essencials que corresponguin a l'àmbit territorial de tot Catalunya.
3. Definir la política de desenvolupament, de foment i de promoció dels serveis socials, incloent-hi l'elaboració i el seguiment de plans sectorials i la participació en aquests de les administracions locals i les entitats d'iniciativa social.
4. Fixar els criteris i les fórmules de coordinació transversal amb els altres departaments de la Generalitat.
5. Aprovar el Pla d'actuació social de Catalunya, i en el futur els plans estratègics quadriennals i els plans sectorials que es determinin, incloent-hi les definicions, la composició, la dotació i la territorialització dels diferents dispositius i equips de serveis socials.
6. Proposar al Parlament de Catalunya el projecte de pressupost anual vinculat a la cartera de serveis socials.
7. Fixar la direcció, els nomenaments de càrrecs directius i l'estructura orgànica del Departament de Benestar i Família.
8. Fixar els criteris de qualitat, dur-ne a terme el control i la inspecció i avaluar les activitats i els serveis propis i concertats de la Xarxa.
9. Aprovar els preus i les tarifes per a la concertació de serveis de la Xarxa, així com les condicions d'accés a cada tipologia de serveis.
10. Aprovar totes les normes i els reglaments necessaris per al funcionament correcte dels serveis socials.

11. Cooperar financerament amb les administracions locals i les entitats d'iniciativa social per al manteniment correcte de les prestacions i serveis de la Xarxa, així com altres prestacions generals incloses en plans estratègics i sectorials, quan siguin gestionades localment.
12. Fixar criteris generals i propostes articulades per establir i actualitzar els acords, els convenis i els concerts amb les administracions locals i les entitats d'iniciativa social i mercantil per a la prestació dels serveis de la Xarxa.
13. Fixar les propostes en matèria d'ordenació, de planificació, de normativa, de seguiment i d'avaluació dels serveis socials de Catalunya.
14. Coordinar, d'acord amb les vegueries o regions, les àrees bàsiques de serveis socials. Facilitar a les administracions locals gestores de les àrees bàsiques tota la informació disponible per a la programació, la gestió i l'avaluació dels serveis socials del seu àmbit territorial.
15. Gestionar totes les competències i funcions que li atribueixi l'ordenament vigent, amb atenció especial a les que no es puguin descentralitzar a les àrees bàsiques.

Vegueries o regions (si així ho preveu la nova ordenació territorial)

Els correspon:

1. Donar suport tècnic, jurídic, informàtic i econòmic a les àrees bàsiques de serveis socials i als ajuntaments i consells comarcals del seu territori.
2. Oferir serveis d'informació, de formació, d'assessorament, de supervisió, de documentació, de difusió, de planificació, de programació i d'avaluació a les àrees bàsiques de serveis socials i als ajuntaments i consells comarcals del seu territori.
- 3 Cooperar i coordinar la informació, la transmissió de dades i la planificació entre la Generalitat i les àrees bàsiques. El territori regional és l'espai idoni per planificar, per avaluar i per fer el seguiment dels plans estratègics i dels plans sectorials de serveis socials de Catalunya.
4. Convocar la Taula Territorial dels ajuntaments i consells comarcals del seu territori amb funcions de planificació, de concreció del finançament i avaluació.
5. Promoure l'associacionisme i els projectes comunitaris que permetin una

major vertebració del territori i la capacitació de la seva població per abordar la cobertura de les necessitats socials.

Els ajuntaments (i els consells comarcals i les mancomunitats amb competències delegades pels ajuntaments)

Els correspon:

1. Gestionar l'Àrea Bàsica de Serveis Socials del seu municipi o, en el cas que hi manqui, participar en els consorcis o les mancomunitats de serveis socials que gestionin les àrees bàsiques de serveis socials.
2. Planificar i gestionar els serveis socials que es considerin necessaris, dins el seu municipi, informant, si s'escau, l'Administració gestora de l'àrea bàsica corresponent.
3. Participar en l'exercici de les competències de les altres administracions. En tot cas, aquesta participació comportarà el dret a conèixer i a emetre informes i propostes amb relació als plans, als programes i a les disposicions que s'aprovin amb caràcter general, mitjançant els conductes adients.
4. Elaborar un Pla d'actuació local per al seu municipi o participar en el Pla d'actuació local de l'Àrea Bàsica de Serveis Socials.
5. Autoritzar i exercir les facultats de policia administrativa, en l'àmbit de la seva competència, amb relació als establiments de serveis socials de titularitat privada del seu àmbit municipal.
6. Gestionar totes les competències i funcions que els atribueixi l'ordenament vigent.

BASE ONZENA:

ELS PROFESSIONALS DELS SERVEIS SOCIALS

La intervenció en serveis socials té un caràcter interdisciplinari, amb l'objectiu d'oferir una atenció integrada. El nombre i la composició concreta de cada equip interprofessional que actui en els serveis socials s'ha d'establir d'acord amb els objectius i les característiques de cada centre o servei.

Reglamentàriament s'ha d'establir les titulacions i les ràtios de professionals mínimes, en relació amb la població, per atendre un territori o una determinada necessitat social i per garantir una cobertura de serveis adequada i un tracte digne a la ciutadania, estudiant els indicadors corresponents.

S'ha de fomentar la recerca i la innovació en el camp dels serveis socials, especialment mitjançant els grups de recerca universitaris. Així mateix, s'ha d'assegurar la formació bàsica i continuada adequada a tots els professionals que treballen en el sistema.

Cada persona o família que accedeixi a la Xarxa d'Atenció Pública de Serveis Socials tindrà dret que li assignin un/a professional de referència, que habitualment serà un treballador o una treballadora social dels equips tècnics bàsics a fi de canalitzar els diferents serveis i prestacions que necessiti la persona o família, assegurant la globalitat de totes les intervencions i estalviant tràmits i desplaçaments inútils. Quan la persona o família sigui atesa per un equip tècnic especialitzat, el professional de referència podrà ser un membre d'aquest equip.

JUSTIFICACIÓ, FONAMENTACIÓ I EXPLICACIÓ

L'abordatge de les necessitats socials al nostre país és, des de ja fa molts anys, clarament interdisciplinari. En el sistema de serveis socials de Catalunya hi treballen conjuntament professionals del treball social, de l'educació social, de la

psicologia, de la pedagogia, de l'ensenyament, de la sociologia, de l'antropologia, del treball familiar, auxiliars geriàtrics, auxiliars administratius i també professionals del dret, de l'enginyeria i personal sanitari.

Moltes de les prestacions que s'ofereixen des del sistema de serveis socials requereixen la riquesa de respostes que ofereixen diferents disciplines professionals, per assegurar l'atenció global de les necessitats de la persona o de la família.

L'atenció amb la màxima equitat possible a totes les persones del territori de Catalunya obliga a fixar unes ràtios de nombre i de tipologia de professionals per a cada centre o servei del sistema de serveis socials de Catalunya.

Les necessitats canviants i els nous fenòmens socials emergents en la nostra societat exigeixen dels professionals del sistema no tan sols una formació bàsica adequada, sinó també una programació de formació permanent que els situï en les noves demandes que presenta la població. S'ha de potenciar els seus coneixements, capacitats i aptituds per millorar la qualitat dels serveis.

El Departament de la Generalitat competent en matèria de serveis socials, a proposta del Comitè d'Avaluació de Necessitats i Serveis Socials (vegeu la base tretzena), ha d'adoptar les mesures oportunes de foment de la recerca i la innovació en l'àmbit dels serveis socials, amb la col·laboració de les universitats, els centres de recerca, els col·legis professionals i les entitats d'iniciativa social catalanes. S'ha de prioritzar el coneixement de les causes i els factors de les diferents necessitats socials, l'anàlisi de la gestió dels serveis socials i del cost-benefici dels diferents centres i serveis, l'avaluació quantitativa i la qualitativa de les diferents prestacions del sistema, la introducció de les noves tecnologies per millorar la qualitat del sistema de serveis socials, les ajudes tècniques que millorin l'autonomia de les persones amb dependència i l'impacte dels projectes comunitaris. Sempre s'ha de considerar la capacitat d'innovació dels professionals del sistema de serveis socials.

Quan una persona o família accedeix a la Xarxa d'Atenció Pública de Serveis Socials, ha de tenir un/a professional de referència, escollit segons el seu coneixement del territori o bé de la tipologia de necessitat social que la persona (o família) planteja, que asseguri la globalitat de totes les intervencions que s'hi facin, que les coordini, estalviant duplicitats i buits, i que canalitzi totes les prestacions necessàries amb la màxima celeritat possible.

BASE DOTZENA:

LES ENTITATS D'INICIATIVA PRIVADA

Es reconeix l'important paper de les entitats d'iniciativa social (EIS) com a representants dels diferents col·lectius i com a forma d'implicació cívica en la resolució de les necessitats, com correspon a una societat activa i responsable. Així mateix, les entitats d'iniciativa social poden participar en la prestació dels serveis socials i, si compleixen els requisits necessaris, formar part de la Xarxa.

Les federacions dels diferents sectors han d'exercir, en la mesura en què lliurement ho decideixin, una funció de representació del seu sector respectiu acceptant l'ingrés de les entitats que tinguin un projecte de treball útil per a l'atenció de les necessitats socials de les persones del seu col·lectiu. Es dotaran de codis ètics de funcionament, consensuats entre les entitats d'iniciativa social, i s'agruparan en taules o confederacions que representin els interessos i les aspiracions de les persones que accedeixen als serveis socials si es considera oportú.

Les entitats d'iniciativa mercantil (EIM) poden prestar així mateix serveis socials i formar part de la Xarxa ajustant-se a les normes establertes per la Llei i els reglaments de desenvolupament.

JUSTIFICACIÓ, FONAMENTACIÓ I EXPLICACIÓ

La iniciativa privada actua com a iniciativa social o com a iniciativa mercantil. Totes dues són importants en el desenvolupament dels serveis socials al nostre país, però tenen uns rols concurrents en alguns aspectes i clarament diferenciats en d'altres.

Les entitats d'iniciativa social són la plasmació de la participació ciutadana i comunitària en l'abordatge de la solidaritat social i, per tant, són bàsiques en la col·laboració amb l'acció pública en matèria de serveis socials; han de representar dins els espais de participació de l'Administració l'opinió de diferents sectors de persones que utilitzen els serveis socials.

Les entitats d'iniciativa mercantil tenen, d'acord amb l'ordenament legal vigent, plena llibertat per impulsar i crear serveis, centres i establiments de serveis socials, que atenguin necessitats socials de la població de Catalunya.

D'altra banda, es reconeix a totes les entitats d'iniciativa privada el dret a actuar en el camp dels serveis socials, a acreditar i homologar establiments i serveis i a presentar-se a tots els concursos que convoqui l'Administració per atorgar concerts de prestació de serveis i per desenvolupar prestacions socials des de la Xarxa tant en el camp de l'atenció domiciliària com en la diürna, la teleassistencial i la residencial, exceptuant-ne les prestacions tècniques bàsiques, que són de gestió pública directa.

Les bases de condicions administratives en tots els concursos que convoquin les administracions per a la concertació de serveis socials, han d'incloure clàusules socials per afavorir l'adjudicació de serveis i concerts a les entitats que ocupin persones amb discapacitat reconeguda o amb risc d'exclusió social, o bé que reinverteixin els seus beneficis en finalitats d'atenció social. Així, l'Administració pública considera important prioritzar la relació amb les entitats d'economia social, especialment quan compleixin una o més de les condicions següents: ocupar directament persones amb discapacitat o amb risc d'exclusió social; contractar serveis a empreses que ocupin persones amb discapacitat o amb risc d'exclusió social; no tenir finalitat lucrativa; dedicar els seus excedents a programes d'atenció social. L'Administració, a més, ha de regular responsablement els criteris ètics, de qualitat, eficàcia, eficiència i territorialitat en les seves bases de condicions administratives, així com els criteris de formació i reciclatge, els costos, les categories professionals, etc., a fi que l'externalització no impliqui la disminució de la qualitat dels serveis.

Les entitats d'iniciativa social han de complir dues condicions importants per al seu reconeixement en aquest sector, que són: una primera, imprescindible, no tenir afany de lucre, i una segona, convenient, consistent a ser reconeguda i acceptada pel col·lectiu mitjançant l'ingrés en una federació de sector. Aquesta segona condició es pot portar a terme sota la fórmula de punts complementaris en els barems corresponents, o sota la fórmula de convocatòries específiques de convenis de col·laboració per a accions de foment previstes en el Pla estratègic corresponent.

S'ha de posar en valor la qualificació d'utilitat social.

L'Administració pública ha d'afavorir l'existència d'instruments que garanteixin la transparència i la comparabilitat de les tasques de provisió de serveis socials, així com el seu reconeixement social.

És convenient que les entitats d'iniciativa social consensuïn i decideixin quins són els seus criteris ètics, de democràcia interna, de funcionament voluntari, de captació de finançament privat i de comunicació amb la ciutadania.

Les federacions d'entitats d'iniciativa social, generalistes o sectorials, així com la mateixa taula o confederació, han d'estar representades en el Consell General de Serveis Socials, així com les seves entitats federades en les vuit regions (a efectes de planificació i coordinació) i en les 86 àrees bàsiques de serveis socials (a efectes de participació en la programació, gestió i avaluació).

BASE TRETZENA: ÒRGANS DE COORDINACIÓ I D'AVALUACIÓ

Amb la finalitat de coordinar el sistema de serveis socials de responsabilitat pública, es crea el Consell de Coordinació de Benestar Social i el Comitè d'Avaluació de Necessitats i Serveis Socials.

El **Consell de Coordinació de Benestar Social** (CCBS) ha de coordinar les polítiques públiques en matèria de serveis socials, articular-les amb els sistemes educatiu, sanitari i d'ocupació, i vetllar per la descentralització adequada. El CCBS ha d'estar presidit pel conseller en cap, que podrà delegar en el titular del Departament competent en matèria de serveis socials, i estarà integrat per representants de la Generalitat (departaments implicats en el benestar social) i dels ens locals.

Amb la finalitat d'avaluar l'eficiència en la distribució dels recursos, es crea el **Comitè d'Avaluació de Necessitats i Serveis Socials** (CANSS). És un òrgan independent i consultiu format per persones expertes de prestigi reconegut en la mesura i l'anàlisi de necessitats, designades de mutu acord entre la Generalitat i els governs locals.

El Govern de la Generalitat ha d'impulsar la redacció periòdica de plans estratègics, de plans sectorials i de sistemes d'indicadors. També ha de vetllar per tal que els ens locals responsables estableixin plans d'actuació locals de serveis socials, que hauran d'ajustar-se als plans estratègics establerts per la Generalitat.

Així mateix, es constituirà en cada regió (o vegueria) una taula territorial de coordinació i planificació, integrada pels serveis territorials del Departament i pels ajuntaments de més de 20.000 habitants i els consells comarcals del territori, amb funcions de planificació, de concreció del finançament i d'avaluació, tasques que portarà a terme amb la col·laboració de les universitats catalanes i amb els paràmetres tècnics establerts pel Comitè d'Avaluació (CANSS).

JUSTIFICACIÓ, FONAMENTACIÓ I EXPLICACIÓ

Hi haurà un **Consell de Coordinació de Benestar Social** (CCBS) amb representació dels departaments de la Generalitat i de les administracions locals. Aquest Consell vetllarà per la creació, l'impuls, el seguiment i l'avaluació dels programes transversals entre diferents departaments, i per la seva descentralització dels programes als ens locals de Catalunya. Aquest Consell el presidirà el/la conseller/a en cap, amb representació dels departaments que tinguin les competències en salut, educació, serveis socials, cultura, esports, treball i habitatge, així com de les federacions de municipis existents a Catalunya. Aquest Consell també vetllarà per la igualtat dels drets dels ciutadans i ciutadanes de tot el territori de Catalunya.

El CCBS serà format per representants de la Generalitat i de les associacions municipalistes (representant a les administracions locals) que constitueixen conjuntament el sistema de responsabilitat pública. La seva funció serà vetllar per la coordinació òptima entre diferents departaments de la Generalitat i entre aquests departaments i els ajuntaments. Les funcions de canalització de la participació i de seguiment de l'acció del Govern es fan des del Consell General de Serveis Socials.

Amb la finalitat d'avaluar l'eficiència en la distribució dels recursos, es crea el **Comitè d'Avaluació de Necessitats i Serveis Socials** (CANSS). Serà un òrgan independent i consultiu format per persones expertes de prestigi reconegut en l'avaluació i anàlisi de necessitats, que seran designats de mutu acord entre la Generalitat i els governs locals.

El CANSS serà format per un nombre reduït de persones que gaudiran d'independència en l'exercici de les seves funcions i que vetllaran per una explotació més eficient de la informació existent sobre les necessitats i serveis socials de Catalunya. Amb aquesta finalitat, la seva funció se centrarà en l'encàrrec dels estudis i informes que es considerin rellevants i en l'anàlisi de les dades obtingudes i els informes elaborats per les administracions públiques catalanes, les universitats i els centres de recerca i els observatoris de seguiment de situacions de necessitat com ara l'Observatori Català de la Família, l'Observatori Català de la Joventut i d'altres.

Amb vista a territorialitzar la planificació i l'avaluació, es constituïran les **taules territorials** corresponents de coordinació i de planificació de cada regió (o veueria), amb funcions de planificació, de concreció del finançament i d'avaluació. Cal tenir en compte que alguns serveis seran compartits en l'àmbit regional. A

aquest efecte, gaudiran del suport del CANSS i de la col·laboració de les universitats catalanes.

La distribució equitativa dels serveis socials exigeix una formulació pública i concreta de prioritats i d'objectius sobre l'anàlisi empírica de les necessitats socials i de les disponibilitats pressupostàries. La Generalitat i els governs locals actuaran definint **plans estratègics, plans sectorials i plans d'actuació locals** de serveis socials, amb una durada de quatre anys. Amb aquests plans es preveu atendre les diferents necessitats socials, incorporant a l'acció de responsabilitat pública la valuosa iniciativa social pròpia del nostre país.

BASE CATORZENA:

ORGANITZACIÓ TERRITORIAL

Els serveis socials de Catalunya s'han d'estructurar territorialment atenent criteris geodemogràfics i de necessitats, en demarcacions territorials anomenades *àrees bàsiques de serveis socials* (ABSS). Aquestes àrees es faran coincidir, tant com es pugui, i s'hi coordinaran, amb els serveis educatius, laborals i de salut del mateix territori. L'àrea de planificació serà la veguèria o regió, segons que s'estableixi. L'objectiu és aconseguir la màxima eficiència possible.

JUSTIFICACIÓ, FONAMENTACIÓ I EXPLICACIÓ

Cada ABSS tindrà una administració pública local responsable de la seva direcció i gestió, a la qual les altres administracions concurrents delegaran totalment o parcialment les seves competències en la matèria. Segons el territori, aquesta administració serà un districte municipal, un ajuntament, una mancomunitat de municipis, un consell comarcal, un consorci entre ajuntaments i consells comarcals o un consorci amb diversos nivells d'administracions implicades. No cal ni és desitjable un model uniforme, sinó precisament una adaptació a cada territori i a les seves característiques.

L'objectiu és configurar àrees bàsiques que tinguin una administració local (o més) que n'assumeixi voluntàriament la competència i que tingui una població mínima de 20.000 habitants (o més, llevat de les àrees rurals, que pel fet de tenir distàncies més grans, han d'oferir els mateixos serveis a una població menor i menys densa), que permeti dotar el seu territori amb la majoria dels centres i establiments de serveis socials necessaris per a la seva població. L'objectiu és també

afavorir la coordinació entre els sistemes de salut, d'educació, de foment de l'ocupació i de serveis socials.

L'ens públic responsable de la gestió de l'ABSS també coordinarà els serveis socials que es facin des dels centres i els serveis d'atenció primària dels sistemes de salut, d'educació i d'ocupació al seu territori. A aquest efecte, els/les professionals de serveis socials dels altres sistemes tindran una adscripció funcional a l'ABSS, conservant la seva adscripció orgànica al seu centre corresponent de l'altre sistema.

A l'ABSS els correspon:

1. Programar i gestionar els serveis socials del seu àmbit territorial.
2. Planificar, fer el seguiment i avaluar totes les prestacions de la Xarxa en el seu territori.
3. Fer efectives les prestacions socials bàsiques que corresponguin al seu àmbit territorial, així com la resta de prestacions essencials de la cartera de serveis socials que tinguin concertades amb la Generalitat de Catalunya.
4. Desenvolupar els projectes comunitaris i de cohesió social, així com també els programes transversals indispensables per a les necessitats socials de la població del seu territori.
5. Proporcionar el suport informatiu i estadístic en les tasques de planificació, de seguiment i d'avaluació de la Generalitat de Catalunya.
6. Coordinar totes les activitats, els serveis i les prestacions que les altres administracions locals o les entitats d'iniciativa social desenvolupin en el seu àmbit territorial.
7. Facilitar la participació de les administracions locals, les entitats d'iniciativa social i la ciutadania en la planificació, el seguiment i l'avaluació dels serveis socials del seu territori.
8. Concertar amb la Generalitat de Catalunya i les altres administracions locals (que gestionin serveis socials) o les entitats d'iniciativa social o mercantil totes les accions i els serveis del seu àmbit territorial que s'integrin en la Xarxa.
9. Constituir òrgans de coordinació entre els responsables polítics, tècnics i les EIS del territori, a nivell general i per a cada pla sectorial. Aquests òrgans faran el disseny, el seguiment i l'avaluació dels sistemes d'informació i de tramitació, els protocols de procediment administratiu, els programes d'informació, de formació, de documentació i de supervisió, unificats entre les diferents àrees sectorials, facilitant-ne l'accés a tots els professionals que hi treballen.

BASE QUINZENA: PARTICIPACIÓ CÍVICA

La participació en el sistema de serveis socials ha de ser efectiva, ha d'incloure els elements que formen part de la presa de decisions i ha de fomentar la innovació en les seves formes de prestació. En l'àmbit territorial, i d'acord amb l'ordenació que s'estableixi, es proposen mantenir òrgans de participació amb representants de la Generalitat, de les corporacions locals, de les entitats cíviques, dels col·lectius de persones usuàries i de la ciutadania en general.

JUSTIFICACIÓ, FONAMENTACIÓ I EXPLICACIÓ

La participació ha de ser entesa com el fet de «prendre part» en les decisions sobre l'aspecte col·lectiu dels afers públics. I la qüestió pública és allò que afecta la societat en el seu conjunt i li interessa. La participació no és un fi en ella mateixa, sinó un punt de partida, encara que per a moltes persones el fet de participar ja és una manera de viure.

Per assegurar la participació s'ha de confiar en el potencial i la capacitat que tenen tots els individus i grups. Cal creure fermament que el diàleg, la proximitat i el fet de posar-se en el lloc de l'altre poden contribuir a la participació i millorar la societat.

S'ha de partir de les diferenciacions culturals i comprendre-les i s'ha de ser conscient que els membres de les comunitats **saben, pensen, volen i fan**. Així es podrà evitar la dualització de la societat, atès que la vida quotidiana aportarà relacions en xarxa i no pas en guetos.

Cal tenir en compte que les responsabilitats dels governs locals van més enllà de la prestació de serveis; els ajuntaments poden justificar el seu rol si estan

pròxims a la ciutadania i comparteixen el seu poder. El govern local ha d'admetre la participació d'altres agents de la comunitat i assegurar que els recursos disponibles en el municipi es destinen al benefici de la comunitat local, a més d'assegurar-ne la revisió i el control, i comprovar si les necessitats de la població es satisfan adequadament.

Els reglaments orgànics municipals i els de participació ciutadana preveuen la funció essencial d'informació i la de vertebració de la participació. La informació és un dret individual i col·lectiu de les persones i és un requisit indispensable per a qualsevol política que vulgui afavorir la participació.

L'Administració local té una estreta vinculació amb la ciutadania i, per tant, té una situació privilegiada per promoure que el veïnatge participi activament i habitualment. Aquest fet s'haurà de tenir en compte en el disseny del nostre futur polític. Per tant, també en el procés d'integració europea caldrà tenir en compte l'àmbit local. Caldrà participar des de l'àmbit local en tots els altres àmbits de govern.

Practicar realment la participació en tots els nivells de l'organització dels territoris, per part de les persones, entitats, organitzacions de voluntariat, comunitats, grups espontanis, col·lectius diversos, etc., exigeix dels poders públics la voluntat de consensuar i posar en marxa canals d'autèntica participació, i això vol dir tenir regulats òrgans de comunicació, d'escolta i de codecisió democràtics.

Cal educar en la pedagogia de la participació (i fomentar-la) des de la infància fins a la gent gran. Els debats i la discussió amb responsabilitat i amb respecte a l'opinió dels altres s'han de mantenir en els diferents fòrums a què pertanyen les persones en igualtat de condicions a fi que puguin participar democràticament: la participació crea comunitats solidàries i justes.

En l'àmbit territorial i d'acord amb l'ordenació que s'estableixi, es proposen els òrgans de participació següents, amb la participació de representants de la Generalitat, de les corporacions locals, d'entitats cíviques, de col·lectius de persones usuàries i de la ciutadania en general:

- **Consell General de Serveis Socials.** Un sol per tot l'àmbit de Catalunya, però dotat i complementat amb òrgans i comissions sectorials (**Observatori Català de la Família, Consell de la Gent Gran, Consell d'Accessibilitat, Observatori dels Drets de la Infància i l'Adolescència**, etc.) que poden abordar temàtiques específiques, segons la seva importància i necessitat.
- **Consells regionals de serveis socials.** Un per cada regió de Catalunya.

- **Consells comarcals de serveis socials.** Un per cada comarca de Catalunya.
- **Consells municipals de serveis socials.** Un per cada municipi de Catalunya de més de 5.000 habitants.
- **Comissions de centres públics i privats concertats.** Un per cada centre i establiment de la Xarxa.

BASE SETZENA:

INSPECCIÓ, CONTROL I RÈGIM SANCIONADOR

El Govern de la Generalitat de Catalunya exerceix la funció d'inspecció i de control dels centres, dels serveis i dels establiments de serveis socials, en col·laboració amb els ens locals. Així mateix, exerceix la seva potestat sancionadora a l'empara de la present Llei de serveis socials i de tota la normativa legal aplicable al sistema de serveis socials de Catalunya. La Llei inclou el règim d'infraccions i de sancions.

JUSTIFICACIÓ, FONAMENTACIÓ I EXPLICACIÓ

És convenient que la funció d'inspecció i de control dels serveis, dels centres i dels establiments i la potestat sancionadora que es deriva d'aquesta funció estiguin allunyades de situacions localistes que puguin posar en un contacte massa directe l'Administració pública responsable i l'entitat privada o pública gestora del servei, centre o establiment.

Per això es considera oportú mantenir com a gestió directa de l'Administració de la Generalitat l'autorització, el registre i l'acreditació de centres, serveis i establiments, així com les funcions d'inspecció i de control d'aquests.

El Govern de la Generalitat pot concertar i coordinar amb els ajuntaments, i especialment amb les administracions locals que gestionin les ABSS, l'establiment de la llicència municipal d'obertura, com una autorització administrativa prèvia, imprescindible per a la posada en funcionament de qualsevol centre o establiment del sistema de serveis socials de Catalunya.

Totes les funcions d'inspecció i de control tenen com a objectius fonamentals:

- Vetllar pel respecte als drets de les persones usuàries dels serveis socials.
- Vetllar perquè no es produeixin discriminacions per raó de gènere, orientació sexual, discapacitat, religió, ideologia, ètnia, edat o lloc de naixement.
- Controlar el compliment de la normativa vigent.
- Controlar la destinació i l'ús correcte dels fons públics destinats al sistema de serveis socials.
- Conèixer l'activitat, l'eficiència, l'eficàcia i la qualitat dels centres, serveis i establiments del sistema de serveis socials.
- Formular propostes de millora i innovació de les prestacions essencials i generals del sistema.

L'Administració de la Generalitat de Catalunya exercirà de manera directa la potestat sancionadora que aquesta Llei li atorgui, així com la que emana de tota normativa vigent aplicable, informant-ne l'ajuntament corresponent, o la mancomunitat o consell comarcal als quals l'ajuntament hagi delegat la competència en matèria de serveis socials.

BASE DISSETENA:

ATENCIÓ A LA DEPENDÈNCIA

Cal defensar que la dependència és una responsabilitat comuna que s'ha de finançar entre tots (no únicament les persones usuàries i les famílies afectades). Per tant, el sistema de serveis socials a l'Estat espanyol s'ha de veure incrementat en el futur amb noves prestacions per poder atendre aquestes necessitats que ara són cobertes per les famílies, i la seva gestió s'ha de descentralitzar als governs autonòmics.

Les **prestacions per a la promoció de l'autonomia de les persones amb dependència** tindran el caràcter d'essencials, s'incorporaran a la cartera de serveis socials i seran finançades amb un fons estatal que assegura l'equitat a tot l'Estat, però que es gestionarà des de cada comunitat autònoma, que és l'Administració competent en aquesta matèria, en el cas de Catalunya, el Govern de la Generalitat.

JUSTIFICACIÓ, FONAMENTACIÓ I EXPLICACIÓ

La dependència és la situació en què es troben les persones que, per manca d'autonomia física, psíquica o intel·lectual, tenen necessitat d'ajut per fer les activitats habituals de la vida diària. Tothom es pot veure afectat per aquesta situació, però en aquesta Llei es tracta fonamentalment de les persones de més de sis anys d'edat i que tenen aquesta necessitat per un període superior a tres mesos.

A Catalunya, el problema social més important per la seva quantia és l'atenció a les persones en situació de dependència. Cal impulsar la creació de **prestacions per a la promoció de l'autonomia de les persones amb dependència**. Aquesta prestació dins el sistema de la Seguretat Social garantiria l'atenció social

a les persones dependents de totes les edats, i seria la principal solució al finançament dels dèficits existents en els serveis socials. Així mateix, es coordinaria amb la prestació sanitària que ja reconeix el Sistema Nacional de Salut.

Les primeres actuacions han de ser clarament les preventives a fi de reduir al màxim les conseqüències de la situació de dependència en la qualitat de vida de les persones amb dependència i de les seves famílies. Així mateix, seran prioritàries totes les ajudes tècniques per a la comunicació, la mobilitat i la interacció amb l'entorn que facilitin que la persona amb dependència pugui fer sola les activitats de la vida diària.

En tots els casos, es farà prevaler el respecte a l'autonomia i la dignitat de la persona, així com els seus desigs quant fa a l'entorn i la manera de viure.

El sistema de serveis socials incorporarà, mitjançant plans sectorials, l'atenció a les famílies i als/a les cuidadors/ores informals de les persones dependents, preveient els recursos de formació, informació i seguiment, programes de respir, prestació econòmica, facilitats per a la conciliació de la vida professional i familiar, i facilitats per a la inclusió o el manteniment com a cotitzant en el sistema de Seguretat Social de la persona cuidadora principal de la persona dependent que continua vivint a casa seva.

Documents de treball per al debat

A. NOTES PER AL DISSENY DELS SERVEIS SOCIALS DEL FUTUR

DRETS I RESPONSABILITATS

Quant als drets, s'avança en la concreció de les prestacions tècniques i econòmiques determinades en un catàleg de prestacions o cartera de serveis en què es distingeixen les de caràcter essencial de les generals. Pel que fa a les responsabilitats, s'ha de concretar la responsabilitat pública i la implicació de les diferents administracions. També cal establir els deures de la persona atesa i l'abast de les obligacions familiars.

Cal un reconeixement formal del dret als serveis socials per a la garantia real d'accés a les prestacions

La Llei de serveis socials de 1985 va establir formalment el dret als serveis socials, si bé va deixar l'accés a les prestacions (l'efectivitat del dret) a les disposicions reglamentàries, que han anat debilitant el dret fins a deixar-lo en mans de les disponibilitats pressupostàries.

Aquesta qüestió és important, perquè si bé el dret a l'educació o la salut té garantida l'efectivitat d'accés a les prestacions, no passa el mateix en el cas dels serveis socials. Algunes de les lleis autonòmiques de serveis socials més recents, com la d'Astúries (socialista), o la de Madrid, aborden el tema del dret subjectiu a determinades prestacions (mínimes o bàsiques) a partir del catàleg de prestacions, seguint la pauta de la sanitat.

Aquest és un model per seguir i per aprofundir-hi. Tanmateix, no es pot oblidar que l'arrel de la qüestió de l'efectivitat dels drets socials rau en el finançament de les prestacions que el fan efectiu. Aquí sorgeix novament la diferència amb la sanitat i l'educació, que, en ser drets reconeguts estatalment, disposen de pres-

supostos per a aquest fi; en canvi, els serveis socials, en ser competència exclusiva de les comunitats autònomes, no disposen de pressupostos suficients, ja que l'increment de necessitats (per exemple, l'atenció a la gent gran dependent) no ha anat acompanyat de més recursos. Per tant, cal treballar bilateralment amb l'Estat i en les comissions sectorials estatals per aconseguir els recursos suficients i cal definir clarament les prestacions, com també avaluar-ne els costos i les formes de finançament, per tal de garantir la sostenibilitat del sistema.

Finançament

Aquest és, doncs, un element clau per al reconeixement dels drets, ja que les prestacions de serveis socials comporten costos importants. Per tant, qualsevol opció requereix estudis econòmics previs que garanteixin la sostenibilitat de les propostes. El finançament hauria de ser mixt, amb una implicació important dels pressupostos públics (Generalitat i corporacions locals) per finançar les prestacions bàsiques mínimes i dels usuaris per contribuir al copagament d'aquestes prestacions i de les corresponents a les despeses d'allotjament i manutenció; en el cas que la persona usuària no disposés de prou recursos monetaris o patrimonials, caldria la implicació dels familiars obligats a la prestació d'aliments.

Cap a la universalitat

L'actual sistema de serveis socials català es pot qualificar d'*assistencialista* en el sentit que, davant la insuficiència d'equipaments i de serveis, per accedir-hi cal demostrar la manca de recursos suficients. Aquest sistema deixa fora moltes persones que podríem situar en les classes mitjanes, que són les que durant la seva vida laboral han cotitzat a la Seguretat Social i pagat els seus impostos. Es tracta, per tant, d'anar cap a un sistema «per a tothom» qui tingui una determinada necessitat, amb independència de la seva situació econòmica i del caràcter gratuït de la prestació. L'Administració pública hauria de garantir una oferta suficient i de qualitat per cobrir la necessitat, si bé pot ser, d'acord amb la renda disponible, una fórmula de copagament.

Aquests canvis exigeixen una nova llei de serveis socials elaborada amb la màxima participació i aprovada pel consens de totes les forces polítiques.

LA IGUALTAT I L'EQUITAT PERSONAL I TERRITORIAL DEL SISTEMA DE SERVEIS SOCIALS

Cal cercar fórmules que facin compatibles el dret a la igualtat d'oportunitats de les persones, independentment del lloc on visquin, amb la descentralització i la diversitat d'opcions territorials i sectorials.

REDEFINICIÓ DE L'ÀMBIT I L'ORGANITZACIÓ DELS SERVEIS SOCIALS

Els seus objectius i la coordinació i les relacions amb altres sectors propers per tal de dissenyar conjuntament programes transversals (sociosanitaris, socioeducatius, sociolaborals, etc.). L'organització s'hauria de basar en un sistema descentralitzat (en l'Administració local) ben articulats i coordinats.

Distribució de competències i responsabilitats basada en la subsidiarietat

Aquesta proposta prioritza l'actuació de les instàncies més properes, sempre que compleixin els requisits de l'eficiència. Això implica una desconcentració en les famílies i en les entitats d'iniciativa social. Pel que fa al sector públic, cal una desconcentració en els serveis territorials del departament competent (que haurien de tenir un perfil més tècnic) i una descentralització cap a les corporacions locals i la coordinació operativa de les accions.

L'ordenació dels serveis socials

Cal un canvi, des dels requisits mínims dels equipaments (potenciant els aspectes de la qualitat assistencial) fins a les mesures de control, d'inspecció i de seguiment dels aspectes qualitatius. Cal que, a partir d'uns mínims que garanteixin el respecte per la dignitat de les persones ateses, s'articulin formes que permetin la diversitat, la innovació, la flexibilitat, l'optimització dels recursos i l'adaptació als diferents territoris i a les seves característiques socioeconòmiques.

Estructuració dels serveis socials

Cal una nova estructuració. Una primera modalitat podria ser la «bàsica», de caràcter públic i local; es tractaria d'un dispositiu potent d'informació, diagnòstic, orientació i assessorament individual i comunitari: les altres modalitats serien: la «domiciliària», que inclouria accions adreçades al fet que la persona pugui continuar vivint a casa seva; la «diürna», amb serveis propers que cerquin també la permanència en l'entorn, i la «residencial», que, tot i el canvi de lloc que suposa, ha d'allunyar com menys millor la persona del seu cercle relacional. Per completar aquestes prestacions tècniques es podrien establir prestacions econòmiques que preferentment s'haurien de condicionar, mitjançant el xec-servei o una altra modalitat, a la prestació d'un servei.

PARTICIPACIÓ CIUTADANA

S'ha de repensar i reestructurar la participació i la implicació ciutadanes en el sistema de serveis socials, en els seus diferents nivells (central, local i en els centres), sigui mitjançant òrgans formals sigui amb experiències d'innovació democràtica, tant en la definició de les necessitats i la presa de decisions com en la gestió dels serveis. També s'haurien d'abordar les relacions amb les accions voluntàries per tal que, tot respectant-ne els elements essencials, com és la seva autonomia, independència i esperit crític, es trobessin fórmules de col·laboració amb les administracions públiques.

Cal reconèixer el paper important que té el sector privat en la prestació de serveis i potenciar la iniciativa social, amb representació dels diferents col·lectius, exercint la competència pública en l'ordenació, la coordinació i el control general del sistema. L'estructuració de les relacions s'hauria d'articular preferentment per la via dels convenis i els concerts.

B. EIXOS DEL CANVI

DOCUMENT DE TREBALL

LA NOVA LLEI DE SERVEIS SOCIALS DE CATALUNYA EIXOS DEL CANVI		
ASPECTES	SITUACIÓ ACTUAL	PROPOSTA
TIPUS DE LLEI	<ul style="list-style-type: none"> - Llei marc que estableix un dret genèric als serveis socials, però que deixa la concreció i la determinació de l'accés a les prestacions en mans de l'Executiu 	<ul style="list-style-type: none"> - Llei marc amb determinació dels drets i de les prestacions (tècniques i econòmiques) mínimes ben concretades i quantificades - El Parlament establiria, així, els drets mínims i el pressupost suficient, que seria ampliable segons els drets establerts - Aquesta «cartera de prestacions o de serveis» adreçada a garantir els drets es revisaria anualment en la Llei de pressupostos i el Parlament els podria ampliar dotant-los econòmicament
CONCEPTE	<ul style="list-style-type: none"> - Definició descriptiva i molt àmplia 	<ul style="list-style-type: none"> - Definició concreta amb expressió dels elements essencials de l'àmbit - Caldria un apartat previ definitori dels principals conceptes: establiment, servei, prestacions (tècniques i econòmiques, etc.)

ASPECTES	SITUACIÓ ACTUAL	PROPOSTA
CONTINGUT DELS SERVEIS SOCIALS	<ul style="list-style-type: none"> - Molt ambigu - Inicialment i nominalment «universal», però a la pràctica per als grups de població més necessitada, deixant-ne fora les classes mitjanes 	<ul style="list-style-type: none"> - Assenyalar l'àmbit propi (renunciar a ser el calaix de sastre i el remei de tots els mals, concretar-ne el sentit específic i excloure els que corresponen a altres branques: treball, salut, habitatge, etc., establint formes de planificació transversal i de col·laboració i coordinació) - Amb aquesta finalitat, cal definir i tipificar les prestacions: preventives, rehabilitadores i promocionals; contra l'exclusió i les prestacions per la dependència; bàsiques i complementàries; les universals (dret subjectiu per a tothom) i les particulars (per a determinats col·lectius), les de caràcter gratuït i les de copagament
PRINCIPIS	<ul style="list-style-type: none"> - Barreja de principis bàsics constitucionals amb altres d'operatius i amb simples tècniques 	<ul style="list-style-type: none"> - Identificar els principis específics i distingir-los de les tècniques d'actuació - Incorporar el principi de subsidiarietat i reforçar el principi de descentralització - Establir mecanismes per fer efectiva i compatible la descentralització amb el principi constitucional d'igualtat i equitat (personal i territorial); agència imparcial d'avaluació
DRETS	<ul style="list-style-type: none"> - Dispersos, ambigus i establerts bàsicament en l'àmbit reglamentari 	<ul style="list-style-type: none"> - Relació sistemàtica i concreta dels drets i deures de les persones destinatàries del sistema i de les persones usuàries dels serveis i dels equipaments (model salut) - Distingir entre els drets socials (accés als serveis i prestacions) i els drets i llibertats civils i polítics (que cal preservar fins on sigui possible)

ASPECTES	SITUACIÓ ACTUAL	PROPOSTA
RESPONSABILITATS I DEURES	<ul style="list-style-type: none"> - Nominalment de «responsabilitat pública» sense concretar; amb fórmules de repartiment competencial de gran ambigüitat que impedeixen identificar l'Administració responsable - Opció a favor dels deures dels familiars obligats 	<ul style="list-style-type: none"> - Definir el contingut i l'abast de la responsabilitat pública, amb un repartiment de competències clar - Definir segons els serveis i les prestacions (informació, diagnòstic, atenció, manteniment, allotjament, etc.) la possible corresponsabilitat (pública, privada, familiar, individual) - Establir segons les prestacions (atenció, manteniment, allotjament) les responsabilitats
SISTEMA	<ul style="list-style-type: none"> - La relació funcional dels elements (públics, iniciativa social, mercantil, etc.) del suposat sistema presenta moltes disfuncions. Alguns experts consideren, fins i tot, que no es un veritable sistema 	<ul style="list-style-type: none"> - Establir els elements i la forma operativa de relació funcional (treball en xarxa, coordinació, etc.) a partir d'uns eixos bàsics de responsabilitat pública (Generalitat, corporacions locals)
ESTRUCTURACIÓ	<ul style="list-style-type: none"> - En la llei i a la pràctica preval l'estructuració per sectors de població (infància, gent gran, persones discapacitades, immigrants, etc.) 	<ul style="list-style-type: none"> - Fer una estructuració global per a tota la ciutadania, tenint com a base el territori - «De la lògica per grups de població a la del territori»
NIVELLS	<ul style="list-style-type: none"> - Seguint el model sanitari, estableix el nivell primari i l'especialitzat - La determinació dels serveis i les prestacions de cada nivell i la seva relació amb les competències comporta problemes 	<ul style="list-style-type: none"> - Distingir entre els «equips bàsics de serveis socials locals» com a eix per garantir els drets de la resta d'equipaments, serveis i prestacions - No hi hauria pròpiament nivells, sinó una tipologia de prestacions, serveis i establiments que conformarien el sistema
ORGANITZACIÓ	<ul style="list-style-type: none"> - Molt centralitzada (en els serveis centrals del departament competent de la Generalitat) i establerta amb criteris uniformes (consells comarcals, ajuntaments de més de 20.000 habitants), 	<ul style="list-style-type: none"> - Descentralitzada en el territori, definint prèviament les àrees territorials idònies, les formes de gestió (consorcis, mancomunitats, etc.) i de relació (treball en xarxa) - Cal regular les peculiaritats

ASPECTES	SITUACIÓ ACTUAL	PROPOSTA
	<p>amb intervenció d'operadors de diferent naturalesa (públics, privats amb finalitat de lucre o sense, voluntariat, etc.), sense uns criteris i unes regles de joc clars</p> <ul style="list-style-type: none"> - L'ICASS, entitat gestora centralista, malgrat el seu caràcter transitori, manté la gestió de la major part dels serveis socials - La tipologia i la normativa d'autorització dels establiments i serveis pel seu caràcter burocràtic i rígid és un fre a la innovació, l'optimització i la flexibilitat que exigeix el sector per adaptar-se a les necessitats canviants 	<p>dels grans municipis i les de les zones rurals i d'alta muntanya</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aclarir les formes de relació, intervenció, cooperació i coordinació del sector públic amb el sector privat (social i mercantil) - Abolició o reestructuració de l'ICASS i traspàs de les seves competències a l'Administració local - Desconcentració en els serveis territorials - Elaborar una tipologia i unes normes flexibles que garanteixin els drets de les persones usuàries i la qualitat de les prestacions i que facilitin la innovació
FINANÇAMENT	<ul style="list-style-type: none"> - Insuficient i insegur - Les modalitats bàsiques són la subvenció i els pseudoconvenis - Davant la insuficiència de recursos, s'ha optat per atribuir la responsabilitat a la persona usuària (ingressos, patrimoni, etc.) i a la família (dret d'aliments), en comptes d'optar per formes de responsabilitat social 	<ul style="list-style-type: none"> - Suficient i sostenible per afrontar les prestacions que garanteixin els drets que s'estableixin - El model territorial exigeix que el Parlament defineixi les prestacions bàsiques (dret subjectiu) i estableixi el repartiment territorial del pressupost sobre criteris objectius (competències, prestacions, territori, població, necessitats), consensuats i suficients per garantir les competències assignades - Tendència cap a la «concertació» amb la iniciativa privada - Reservar una línia per al finançament de projectes innovadors

ASPECTES	SITUACIÓ ACTUAL	PROPOSTA
PARTICIPACIÓ	<ul style="list-style-type: none"> - Formal i burocratitzada - Caràcter consultiu i assessor (sense incidència en la presa de decisions) - Es barreja la participació del sector públic, els agents socials, els usuaris, els prestadors de serveis i el sector privat, que participa per sectors de població - Només és obligatòria en l'àmbit general (que, a més, és doble: Consell General de Serveis Socials i ICASS); en l'àmbit local és voluntària, i pel que fa a centres és obligatòria si aquests reben finançament públic 	<ul style="list-style-type: none"> - Reestructuració de la participació distingint els diferents participants i formes - Una participació possible seria entre els responsables públics del sistema (Generalitat i corporacions locals) per planificar, cooperar i coordinar el sistema: taula central i taules territorials - Una altra participació seria amb els agents (entitats d'iniciativa social, voluntariat, etc.), mitjançant formes innovadores i amb capacitat d'incidir en la presa de decisions (diferenciada de les taules de negociació de tarifes) - A determinat àmbit local la participació hauria de ser obligatòria

C. EXEMPLE DE CARTERA DE SERVEIS SOCIALS

PRESTACIÓ	PUNT D'ACCÉS	ACCÉS I CONDICIONS
1. Informació, orientació i assessorament	Centre de serveis socials	Tota la població
2. Prestacions econòmiques de la Seguretat Social	Centre de serveis socials o OBF	Població amb dret
3. Altres prestacions econòmiques	Centre de serveis socials o OBF	Població amb dret
4. Ajut a domicili	Centre de serveis socials	Població amb dret
5. Teleassistència	Centre de serveis socials	Població amb dret
6. Atenció precoç	Equipament d'atenció precoç (CDIAP)	Població amb dret
7. Atenció a la infància i l'adolescència en risc	Equipament d'atenció a la infància i l'adolescència (EAIA)	Població amb dret
8. Atenció diürna	Centre de serveis socials	Població amb dret
9. Serveis ocupacionals	Centre de serveis socials	Població amb dret
10. Atenció residencial	Centre de serveis socials	Població amb dret
11. Atenció social d'urgències	Centre de serveis socials	Població amb dret
12. Valoració de la dependència	Serveis de valoració i orientació per a persones amb discapacitat (CAD)	Població amb dret

EXEMPLES DE POBLACIÓ AMB DRET

Ajut a domicili

A efectes de la cartera de serveis socials, es considera població amb dret a l'atenció domiciliària totes les unitats familiars incloses en les condicions següents:

- Unitats familiars, amb infants al seu càrrec, que disposin del corresponent informe familiar de l'EAIA, en el qual s'estableix la necessitat del servei i s'especifica la dedicació horària setmanal (entre 4 i 8 hores setmanals).
- Unitats familiars que tenen persones amb dependència amb una puntuació superior a 20 (segons l'escala corresponent), que no tinguin plaça en un centre diürn o residencial.
- Unitats familiars que tenen persones amb dependència amb una puntuació superior a 25 (segons l'escala corresponent).
- Unitats familiars integrades només per persones que tenen més de 80 anys.

Teleassistència

A efectes de la cartera de serveis socials, es considera població amb dret a la teleassistència totes les persones incloses en les condicions següents:

- Persones amb dependència, amb una puntuació superior a 20 (segons l'escala corresponent), que visquin soles.
- Persones amb dependència amb una puntuació superior a 25 (segons l'escala corresponent).
- Persones amb més de 80 anys que visquin soles.
- Persones que, a causa de la seva història familiar, tinguin altres persones amb una ordre d'allunyament, amb el risc consegüent de maltractaments i agressions.

CONSELL DE REDACCIÓ

El propassat dia 1 de juny de 2004, el Govern de la Generalitat va acordar impulsar els treballs de redacció de la nova Llei de serveis socials de Catalunya, mitjançant l'estudi de la legislació comparada en matèria d'actuacions socials, la promoció de la participació territorial i social, i l'elaboració d'un document de bases per fomentar el debat ciutadà.

Amb aquesta finalitat, i amb la presidència de la consellera de Benestar i Família, es van constituir un Comitè Directiu i un Comitè d'Experts per redactar el document de bases que ara es presenta.

COMITÈ DIRECTIU

Anna Simó i Castelló. Consellera de Benestar i Família.

Antoni Segarra i Barreto. Secretari general del Departament de Benestar i Família.

Martí Masferrer i Mascort. Director general de l'Institut Català d'Assistència i Serveis Socials. Departament de Benestar i Família.

Joaquim Brugué i Torruella. Director general de Participació Ciutadana. Departament de Relacions Institucionals i Participació.

Isabel Darder i Giménez.Zadaba-Lisson. Responsable de Polítiques Socials. Gabinet Tècnic. Secretaria del Govern. Departament de la Presidència.

COMITÈ D'EXPERTS

Antoni Vilà i Mancebo. Doctor en pedagogia, llicenciat en dret i graduat social. Professor de la Universitat de Girona.

Júlia Montserrat i Codorniu. Doctora en ciències econòmiques. Especialista en temes de política social i del Tercer Sector.

Glòria Rubiol. Doctora en història contemporània. Diplomada en treball social. Membre del Consell Assessor del Col·legi Oficial de Diplomats en Treball Social i Assistents Socials de Catalunya.

Sebastià Sarasa i Urdiola. Doctor en ciències econòmiques (especialitat de sociologia i ciència política). Vicedegà de la Universitat Pompeu Fabra.

Joan Ramon Marsal i Yúfera. Economista. Especialista en sistemes d'informació i planificació. Responsable del projecte Administració Oberta de Catalunya.

Ramon Nicolau i Nos. Llicenciat en ciències. Diplomats en gestió pública. Especialista en direcció i gestió de serveis socials.

Ma. Eugènia Sala i Gómez. Cap de l'Àrea de Programes Sectorials. Departament de Benestar i Família. Secretària del Comitè Directiu i del Comitè d'Experts.

